

Verlag: S-IHD IJzervallei

(lokale consultatie 1)

---

27 september 2016
 OC Stationshuis
 9° liniestraat 1
 Merkem (Houthulst)

Aanwezigheidslijst

NAAM	INSTANTIE	AANWEZIG
André Delepierre	Boerenbond	Aanwezig
Ann De Bruycker	Sport Vlaanderen	Aanwezig
Annick Bacquaert	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Bart Boeraeve	gebiedswerker landbouw provincie	Aanwezig
Carla Deschryvre	Boerenbond	Aanwezig
Carlos Roelens	WBE Westland	Afwezig
Chantal Logghe	Polder Bethoostersche Broecken	Afwezig
Clint Callens	Landelijk Vlaanderen	Afwezig
Daniël Vermander	Polder Bethoostersche Broecken	Aanwezig
Danny Maddelein	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Dieter Depraetere	Inagro	Aanwezig
Dirk Debruyne	WBE IJzervalleien	Afwezig
Edgard Daemen	Vlaamse Landmaatschappij	Verontschuldigd
Elke Ramon	Departement Landbouw en Visserij	Afwezig
Evy Dewulf	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Floris Moerdijk	Departement Landbouw en Visserij	Aanwezig
Floris Verhaeghe	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Franky Vanroose	ABS	Aanwezig
Geert Leeman	Zuidijzerpolder	Aanwezig
Geert Van Exem	Schepen Landbouw Houthulst	Afwezig
Greet Van Staeyen	Milieuambtenaar Kortemark	Afwezig
Guido Vandenbroucke	Natuurpunt	Aanwezig
Henk Schaut	Regionaal Landschap IJzer en Polder	Aanwezig
Henk Vanhove	Milieuambtenaar Houthulst	Aanwezig
Isabelle Vermander	WBE Westland	Aanwezig
Jan De Wel	Departement Mobiliteit en Openbare Werken	Afwezig
Johan Matthys	schepen Milieu Lo-Reninge	Verontschuldigd
Joris Duyck	Waterwegen en Zeekanaal	Aanwezig
José Vanheule	Middenkustpolder	Aanwezig
Karen Tuytens	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Karline Ramboer	schepen Leefmilieu Diksmuide	Afwezig
Lien Vlaeminck	milieuambtenaar Lo-Reninge	Aanwezig

Lies Verstraete	Planningsverantwoordelijke Ijzerbekken	Aanwezig
Lieven Van Eenoo	Departement Mobiliteit en Openbare Werken	Afwezig
Luc Callewaert	Middenkustpolder	Afwezig
Ludo Debuysere	Gemeente Vleteren	Aanwezig
Lut Demarest	Agentschap voor Natuur en Bos	Afwezig
Maarten Goegebeur	Vlaamse Milieumaatschappij	Aanwezig
Maarten Stuer	Boerenbond	Aanwezig
Magda Lemenu	WBE Ieperlee	Aanwezig
Marc Declerck	Boerenbond	Verontschuldigd
Martin Deruyter	Stafmedewerker stad Diksmuide	Afwezig
Martin Obin	schepen Landbouw Diksmuide	Aanwezig
Miguel Depoortere	Regionaal Landschap Ijzer en Polder	Aanwezig
Monique Berthier	schepen Landbouw Lo-Reninge	Verontschuldigd
Pieter-Jan Taillieu	Zuidijzerpolder	Aanwezig
Reinhardt Strubbe	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Silke Willaert	Wvd milieuambtenaar Diksmuide	Aanwezig
Steven Vanacker	WBE Ijzervalleien	Verontschuldigd
Tim Struyve	Natuurpunt	Afwezig
Toon Vancoillie	Burgemeester Kortemark	Afwezig
Valentijn Despeghel	Regionaal Landschap Ijzer en Polder	Aanwezig
Valerie Vandenabeele	Landelijk Vlaanderen	Aanwezig
Vera De Vlieger	Waterwegen en Zeekanaal	Afwezig
Wim Pauwels	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig

1. Welkom

- Moderator: Koen Sips heet de aanwezigen welkom.
- De aanwezigheid van vertegenwoordigers van de verschillende sectoren wordt kort overlopen. De aanwezigheidslijst vindt u in de Bijlage 1 bij dit verslag.

2. Achtergrond N2000

Danny Maddelein geeft een toelichting over het ruimere Vlaamse kader betreffende de instandhoudingsdoelstellingen en situeert de vergadering van vandaag binnen het groter geheel van Natura2000 in Vlaanderen.

- Zie presentatie Danny Maddelein (Bijlage 2 bij dit verslag)

3. Voorstellingsronde per tafel

De vertegenwoordigers van de verschillende sectoren zitten gemengd in 7 groepjes in de zaal. Aan de hand van een kaart van het gebied stelt iedereen zich aan de andere leden van het groepje voor en situeert zijn betrokkenheid met betrekking tot het gebied.

De moderator vraagt iedereen om de vragen en bezorgdheden waarmee men naar deze vergadering is gekomen alvast even op post-its te schrijven. Een deel van de vragen/bezorgdheden zal al beantwoord worden via de inhoudelijke toelichting, een ander deel wordt beantwoord na de pauze. Vragen die niet werden beantwoord op deze vergadering worden opgenomen in dit verslag en toegelicht op de volgende bijeenkomst op 8 november.

4. Toelichting S-IHD IJzervallei

Floris Verhaeghe geeft een toelichting over het ontwerp-S-IHD-rapport voor de Speciale Beschermingszone 'IJzervallei'. In een notendop wordt het proces, de achtergrond, opbouw en inhoud van het rapport overlopen en toegelicht.

→ Zie presentatie Floris Verhaeghe (Bijlage 2)

5. Doel van de lokale consultatie

Het doel van de consultatie wordt toegelicht en de verwachtingen naar de deelnemers worden geformuleerd.

→ Zie presentatie Koen Sips (Bijlage 2)

Verwachtingen naar deelnemers toe:

Vraag naar Feedback/input over rapport:

- Juistheid, volledigheid en duidelijkheid ontwerp-rapport.
- Haalbaarheid, randvoorwaarden of bijkomende knelpunten en bijkomende ideeën en kansen ivm de doelen
- Volledigheid van de analyse van de maatschappelijke context.
- De correcte analyse en omschrijving van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen.
- De geformuleerde doelen en prioriteiten.
- Aandachtspunten voor de uitvoering van de doelen.
- ...

Opdracht: Iedereen bespreekt rond zijn tafel of naar aanleiding van de bijkomende toelichting nieuwe vragen naar boven zijn gekomen. Deze worden opnieuw op post-its bezorgd.

Natuurdoelenwaaier: Alle aanwezigen kregen een doosje met fiches. Voor iedere Europees te beschermen soort en habitat in Vlaanderen is een fiche aanwezig die een bondige beschrijving geeft van de soort/het habitat. Met het bijgeleverde vijsje kun je de voor deze SBZ relevante soorten bundelen in een waaier.

6. PAUZE

7. Toelichting hoe feedback geven

→ Zie presentatie Koen Sips (Bijlage 2)

DOEL FEEDBACK: Het is de bedoeling een goed achtergrondrapport te bekommen dat een goede en correcte basis vormt voor het bepalen van de doelen.
Uw bijdrage daartoe wordt gewaardeerd!

Richtlijnen:

→ Duidelijk verwijzen naar paginanummer, regelnummer, ... zodat de opmerking duidelijk kan geplaatst worden.

→ Voldoende duiden

→ Indien mogelijk zelf alternatieve formulering geven

⇒ Per mail aan:

danny.maddelein@lne.vlaanderen.be

en

floris.verhaeghe@lne.vlaanderen.be

⇒ Graag uw reacties uiterlijk op **31 oktober**

8. Beantwoorden vragen

Een deel van de vragen die de aanwezigen reeds aangaven bij de start van het overleg (zie hierboven - punt 4) wordt reeds op deze consultatie beantwoord. Een aantal regelmatig terugkerende vragen en thema's worden reeds toegelicht op dit overleg. De overige vragen worden verder in het verslag opgenomen (**H. Nog niet (rechtstreeks) beantwoorde vragen:**) en worden beantwoord op de volgende consultatie (8 november).

A. Er zijn heel wat vragen rond de PAS en bemesting:

- ***In hoeverre speelt PAS een rol in de regio?***
- ***Wat is de impact op het vergunningsbeleid van de landbouw specifiek voor deze regio?***
- ***Zijn er binnen het SBZ beperkingen naar bemesting toe?***
- ***Is het kader ivm emissie van stikstof idem als in habitatrichtlijngebied?***
- ***Wat met het PAS verhaal en het vergunningsbeleid?***

Antwoord: De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is bedoeld om de atmosferische depositie van stikstof te beperken op de habitats die daar gevoelig aan zijn. Aangezien in dit ontwerp-S-IHD-rapport geen doelen voor habitats werden opgenomen, zullen er dus ook geen verscherpte normen komen naar atmosferische depositie en zullen in deze SBZ geen bijkomende PAS-gerelateerde beperkingen doorwerken in de vergunningverlening.

Alle landbouwbedrijven in deze SBZ hebben reeds een groene (of blauwe – indien de VLM de toestand niet kon inschatten) brief gekregen. De vaststelling van deze IHD zal daar niets aan veranderen.

Meer informatie over de Programmatische Aanpak Stikstof vindt u terug op <https://natura2000.vlaanderen.be/pas> of de [Kompasnaald Programmatische Aanpak Stikstof](#).

De PAS mag niet verward worden met de passende beoordeling. Een passende beoordeling (of voortoets) gaat na of een vergunningsplichtige activiteit mogelijk negatieve effecten zou kunnen hebben op de aanwezige natuurwaarden of beoogde natuurdoelen in een bepaalde SBZ. Iedereen die in een SBZ (of erbuiten maar waarvan de effecten zich zouden kunnen uitstrekken tot binnen de SBZ) een vergunningsplichtige activiteit plant, wordt verondersteld om minstens een voortoets te doen.

Een voortoets is in feite een eerste screening of er effecten kunnen zijn. Deze voortoets kan iedereen online uitvoeren via <https://www.milieuinfo.be/voortoets/>. Daarbij geef je in waar je wat van plan bent te doen alsook worden nog enkele vragen gesteld om de impact van de plannen op de natuurdoelen in een SBZ te kunnen inschatten. Indien deze impact significant is of kan zijn, zal je een passende beoordeling moeten maken die je bijvoegt bij je dossier. Deze passende beoordeling gaat dan meer in detail na of er effecten kunnen zijn en hoe deze eventueel zullen vermeden/gemilderd worden. De voortoets/passende beoordeling maakt integraal deel uit van de vergunningsaanvraag.

Meer info kan je vinden in de [Kompasnaald 'passende beoordeling'](#) in de informatiebundel of op <https://natura2000.vlaanderen.be/passendebeoordeling>.

B. Wat zijn de gevolgen voor de landbouw, gaan er strengere regels zijn?

Aantal soorten vermeld in het rapport: willen we meer dan vroeger of werkelijk in stand houden van de aantallen?

Antwoord:

Gezien de voorgestelde specifieke instandhoudingsdoelen (S-IHD) voor deze SBZ in hoofdzaak het behoud van wat nu reeds aanwezig is van soorten en aantallen vooropstelt, zal de vaststelling van deze S-IHD geen bijkomende beperkingen met zich meebrengen ten opzichte van het huidige toetsingskader bij vergunningverlening.

Enkel voor roerdomp, porseleinhoen en kwartelkoning liggen de doelen hoger dan de actuele of referentiesituatie. Om voor deze 3 soorten de doelen te halen, zijn vooral terreininrichting (voor roerdomp en porseleinhoen reeds geïntegreerd in het natuurinrichtingsproject) en beheer cruciale factoren. Roerdomp en porseleinhoen zijn echte moerasvogels die dus niet interfereren met landbouwbeheer. Kwartelkoning broedt wél in graslanden doch het is niet voorzien om voor het halen van doelen voor deze soort zaken te gaan verplichten. Het is de bedoeling deze doelen

maximaal op ANB/Natuurpunt terreinen te realiseren of op basis van vrijwilligheid samen met andere eigenaars of gebruikers te halen. Het opleggen van bijkomende beperkingen op private percelen is dus niet voorzien.

Het huidige landbouwbeheer (graslandbeheer) in de broeken is voor vele overwinterende soorten overigens essentieel. Het komt er op neer het evenwicht tussen landbouwbeheer en natuurbehoud in de broeken te behouden.

C. Vertalen deze S-IHD zich ook in een managementplan na vaststelling? Indien ja, een managementplan voor dit gebied apart of niet?

Antwoord: Voor elke SBZ zal er een reeks van managementplannen gemaakt worden. Met het managementplan wordt de voortgang van de realisatie van de natuurdoelen van een speciale beschermingszone bijgehouden en aangestuurd. Het is voorzien om om de twee jaar een evaluatie te maken van de stand van zaken (distance to target) en het managementplan met die informatie te updaten. Dit gebeurt samen met een overleggroep die vertegenwoordigers van de lokale actoren bevat.

Meer info: <https://natura2000.vlaanderen.be/het-managementplan> (of in de kompasnaald in de informatiebundel).

D. Aankoopbeleid en voorkeurecht:

- ***Komt er overal voorkeurecht in dat gebied? Kan dat afgedwongen worden?***
- ***Wat is de planning in verband met aankoop ANB en Natuurpunt?***
- ***Wat is de impact op aankoopproject van Natuurpunt + ANB? Extra impuls?***

Antwoord:

Er is actueel enkel voorkeurecht binnen de perimeter van het natuurinrichtingsproject de Blankaart (en binnen het VEN en natuurgebied op het gewestplan - wat hier nagenoeg volledig overlapt met de natuurinrichtingsperimeter). De vaststelling van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen zal aan het voorkeurecht niets veranderen.

Het aankoopbeleid van ANB en Natuurpunt zal veel meer gericht zijn op het realiseren van de instandhoudingsdoelen in de speciale beschermingszones. Zo ligt vast dat zowel het ANB als de erkende terreinbeherende verenigingen (waarvan Natuurpunt er één is) op jaarbasis respectievelijk 85% en 75% van het door de Vlaamse overheid beschikbare budget/subsidies voor aankopen in functie van de realisatie van de Europese natuurdoelen moeten aanwenden (Instandhoudingsbesluit van 20/06/2014 – artikel 3).

De specifieke grondenbank IJzer-en Handzamevallei (die het mogelijk maakt percelen te ruilen buiten de vallei) is tegenwoordig geïntegreerd in de algemene nationale grondenbank natuurdoelen. Op bepaalde gebieden in dit SBZ zal gefocust worden waar er belangrijke doelen bereikt gaan moeten worden die op basis van vrijwilligheid lastig te halen zijn.

E. Enkele vragen waarop de uitgebreide toelichting het antwoord omvat:

- ***Moeten bepaalde graslanden gewijzigd worden om bepaalde vogels aan te trekken of te behouden?***

Waterpeil:

- ***Stel dat het waterpeil wordt verhoogd in de Handzamevallei (cf. De Blankaart) welke gevolgen heeft dit voor de huidige landbouwbedrijfsvoering?***
- ***Waterpeilverhoging? Is dit ook van toepassing in de Handzamevallei?***
- ***Voldoende hoog waterpeil is vaag. Wat bedoelt ANB concreet?***
- ***Kunnen er aanpassingen opgelegd worden?***
- ***Zijn er nog plannen voor waterpeilverhoging?***
- ***Wat is een voldoende hoog waterpeil?***
- ***Wat zijn de praktische consequenties voor het water-en peilbeheer?***
- ***Andere aanpak rond beheer van (polder-)waterlopen?***
- ***Blijft polderbestuur autonoom in dit gebied?***

Natuurinrichtingsproject

- ***In het Natuurinrichtingsproject De Blankaart staan een aantal maatregelen. Zullen er nog bijkomen door dit rapport?***

Antwoord: In het ontwerp-S-IHD-rapport staat in detail per soort wat wenselijk is qua waterpeilen. Het uitgangspunt van het natuurinrichtingsproject is dat rond de Blankaart ingezet wordt op moerasvogels en soorten die gebonden zijn aan hogere waterpeilen. Voor de andere gebieden ligt de focus niet echt op vogels die permanent hoge peilen wensen, maar meer op vogels van de typische broekengraslanden. Deze laatste zijn weliswaar ook gebaat bij een waterrijk karakter van het gebied zonder dat het daarom overal zeer nat moet zijn tot in/op de percelen zelf. Bredere sloten met voldoende water, hier en daar een plasje of zone plasdras kan al veel betekenen. Effecten van hoge peilen zoals in het gebied rond de Blankaart en bijhorende uitbatingsmoeilijkheden voor landbouw worden niet beoogd buiten het Blankaartbekken.

De maatregelen die in het natuurinrichtingsproject voorzien zijn rond de Blankaart zijn vrij volledig om de doelen voor de moerasbroedvogels te dekken en zullen in belangrijke mate bijdragen aan de noden voor soorten van permanent overstroomde graslanden. Er zijn weliswaar nog externe factoren buiten de projectperimeter waar met het natuurinrichtingsproject niet op kan gestuurd worden (zoals bv. inspoeling van slib in de Blankaartvijver door erosie bovenstrooms).

De streefpeilen vallen onder de bevoegdheid van het polderbestuur, de autonomie van de waterbeheerder blijft. Sowieso spelen de waterloopbeheerders ook een belangrijke rol naar het peilbeheer zelfs indien dat op bepaalde plaatsen of bepaalde periodes gericht is op natuurwaarden. Een goed onderhouden waterloppennetwerk is immers essentieel om waterpeilen te kunnen sturen in een gebied. Soms heb je een teveel aan water en in de zomer moeten de percelen ook bevoeid blijven. Hiervoor heb je deze waterlopen nodig en moeten ze onderhouden worden. De Polders zullen hier hun rol blijven spelen.

Indien in de Bethoostersche Broeken de geschiktheid voor overwinterende vogels kan verhoogd worden door een beperkte winterpeilverhoging die in overleg met de waterbeheerders en landbouwers in de vallei tot stand komt, dan kunnen de doelen op kortere termijn gerealiseerd worden zonder dat daar een lang aankooptraject aan vooraf hoeft te gaan. Als alternatief van het verhogen van waterpeilen in een gans peilvak is het –indien technisch realiseerbaar- ook mogelijk om kleinere deelzones op te stuwen en aldus kleinschalige peilverhogingen te realiseren. Of het maaiveld te verlagen om nattere zones te creëren.

Sowieso is het niet de bedoeling om het huidige landbouwgebruik uit de IJzer- en Handzamevallei te bannen of te gaan beperken. Vele overwinterende soorten eenden en ganzen verkiezen immers de goed onderhouden vochtige valleigraslanden, die kort de winter ingaan, als foerageergebied. Het gangbare huidige graslandbeheer heeft zeker zijn waarde. De gewestplanbestemming van de valleigraslanden illustreert dit overigens: er is veel valleigebied, landbouwgebied met ecologische waarde; landbouw en natuur zijn hier nauw verweven en het komt er op aan het evenwicht te vinden en te bewaren.

F. Wat is de rol van de regionale landschappen binnen SBZ in kader van samenwerking?

Antwoord: De focus van het ANB en van Natuurpunt ligt op de overstroombare valleigraslanden. Daarnaast is de valleirand ook voor een aantal soorten van belang. Dat zijn vooral soorten die zich thuisvoelen in een gevarieerd landschap met kleine landschapselementen (poelen, hagen, houtkanten, erfgroen ...). Gezien deze zone niet de focus is van het aankoopbeleid, ligt er voor het regionaal landschap hier een kans om samen met de eigenaars/beheerders op de valleirand kleinschalige acties uit te voeren om deze instandhoudingsdoelen voor deze soorten te realiseren.

Ook in andere zones met een hoog aandeel private eigendom kan het regionaal landschap een regierol op zich nemen om via gecoördineerde kleinschalige ingrepen een grote natuurwinst te boeken, zoals in het poldergebied Drie Mussen, op de rechteroever van de Handzamevallei (langs het Zijdellinggeleed) is gebeurd.

G. Wat zijn de prioriteiten en welke gevolgen voor exploitatie: Landbouw en recreatie?

Antwoord:

- ***Implicaties naar landbouw:*** In het Blankaartbekken, waar er naar moeras en natte natuur (plas dras, permanent ondiep overstroomd in de winterperiode) wordt gestreefd zijn de toekomstpotenties voor reguliere landbouw beperkt. Soortendoelen die dermate hoge waterpeilen vereisen zodat regulier landbouwbeheer niet langer vanzelfsprekend is, worden maximaal voorzien binnen de perimeter van het lopende natuurinrichtingsproject de Blankaart (waar ook een flankerend beleid naar de gebruikers en eigenaars voorzien is) zodat in de rest van de SBZ geen dergelijke ingrijpende wijzigingen nodig zijn(stand still). Naar de graslanden toe wordt daar een evenwicht nagestreefd waar de huidige mogelijkheden voor landbouwgebruik behouden blijven.

- ***Gevolgen naar recreatie:*** Om de doelen voor bepaalde overwinterende watervogels en een aantal verstoringgevoelige broedvogels te realiseren, is rust een belangrijk element. Recreatief medegebruik in de SBZ wordt zeker niet onmogelijk maar een goede afstemming/zonering met de belangrijke rust- en foerageergebieden en broedgebieden van verstoringgevoelige vogels is wel van belang. Er wordt immers vastgesteld dat niet enkel de recreanten waarvoor bepaalde routes worden aangelegd van deze paden gebruik maken maar dat deze ook minder zachte recreatie aanzuigen.

Suggestie:

Is het mogelijk om het resultaat van de natuurinrichtingswerken af te wachten en te analyseren? Hebben nu al effect dus wat naar de toekomst toe? Misschien zullen op deze manier al verschillende doelen spontaan bereikt worden?

De positieve effecten van de natuurinrichting zijn nu inderdaad reeds merkbaar bij een aantal broedvogels doch een belangrijk doel van het natuurinrichtingsproject zal pas tot uiting komen bij het instellen van de definitieve peilen in functie van doortrekkende/overwinterende steltlopers en grondeleenden.

Voorafgaand aan het natuurinrichtingsproject werd wel een analyse gemaakt van welke doelen bij welke peilen zouden kunnen gerealiseerd worden. Deze analyse was vooral gericht op kritische moerasbroedvogels en een aantal doortrekkende/overwinterende watervogels die gebaat zijn bij permanent hoge winterpeilen. Deze analyse kan teruggevonden worden in het advies van het INBO dat als basis heeft gediend voor de uitwerking van het natuurinrichtingsproject¹.

H. Nog niet (rechtstreeks) beantwoorde vragen:

Vragen i.v.m. recreatie

- Mogelijkheid voor nieuwe recreatie binnen de zone's? (Waterrecreatie Ieperlee, fiets- en wandelpad van Knokkebrug Merkem naar Blankaart)
- Wat met fietspad in vogelrichtlijng gebied (Diksmuide/Kortemark)
- Wat met de mogelijkheid om een wandel verbinding te realiseren tussen Diksmuide en de Blankaart?
- Wat met mogelijkheid tot ontwikkelen van natuuumlopen en uitbreiden van mountainbikeroutes / ontwikkelen van kano/kayakroutes?
- Verstoring/rust: hoe gaat dit over? Zijn mountainbikers en lopers verstoring?

---

¹ DEVOS, K., GOETHALS, V., AMEEUW, G., DE RYCKE, A. & DECLER, K. (2006). Instandhoudingdoelstellingen voor het Europees Vogelrichtlijng gebied 'Ijzervallei' (en het Blankaartbekken in het bijzonder). Advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.A.2006.150, Brussel, 100 pp.

Vragen i.v.m. wildschade

- Ganzen zorgen voor schade aan wintertarwe indien ze aanwezig zijn na februari. Ze eten buiten het gebied + vertrappeling als perceel nat ligt: is er een schadevergoeding voorzien voor landbouwers buiten het gebied?
- De Handzamevallei zou gebied moeten worden voor kolgans, maar deze omgeving is een belangrijk groente gebied. Mensen zijn bang dat dit tot schade zal leiden.

Vragen over bijkomende beperkingen en regelgeving

- Eigenaar wordt beperkingen opgelegd: wordt er iets tegenover gesteld?
- Welke straffen zijn er bij overtredingen in kader van SBZ doelstellingen voor eigenaar en gebruiker?
- Blijft de max 10% bijdrage KL in het kader van N depositie?
- Welke gevolgen heeft het rapport op de bedrijfsvoering en de vergunning verlening?
- *Zie hoger - A en B.*
- Wat met onkruidbestrijding, bv. distels?
Zie hoger – A.
- Hoe gebeurt de vertaling van de doelen naar het huidige en toekomstige grondgebruik? Wordt dit gedefinieerd cfr PAS bij SBZ-H?

Diverse

- Verschil in doelstellingen IJzervallei en Handzamevallei.
- Wat specifiek op vlak van natuurbehoud is prioritair voor het behalen van IHD?
Zie de presentatie (Bijlage 2) slide over prioritaire inspanningen.
- Hoe is de wisselwerking met de beoordeling van graslanden als HPG?
- Beoordeling oa. passende beoordeling valt onder bevoegdheid van vergunningverlenende overheid. Kennis hieromtrent is niet altijd diepgaand genoeg.
Zie hoger – A.
- Wat is de vertaling van de doelen per soort naar ha? Zijn de verscheidenen doelen compatibel?
- Floris stelt dat de doelen bepaald zijn in overleg met de sectoren, maar er is enkele wetenschappelijk getoetst, de maatschappelijke afweging moet HIER gebeuren.
- Hoe zal men later maaibeheer (voor kwartelkoning) realiseren?

9. Praktische toelichting

Email:

Danny.maddelein@lne.vlaanderen.be

Floris.Verhaeghe@lne.vlaanderen.be

→verwijs goed naar pagina en regelnummers! Graag uw reacties uiterlijk op **31 oktober**.
Stel je vragen voldoende duidelijk en formuleer indien mogelijk zelf een alternatief.

Op dinsdag **8 november 2016**: bespreken en behandelen van de binnengekomen opmerkingen.

OC Stationshuis
9^e liniestraat 1
Merkem (Houthulst)

10. Afrondende opdracht

Beantwoord 3 afrondende vragen:

Je bent hier als vertegenwoordiger van landbouwer/administraties/sectoren/...

1. Wat heb je vandaag geleerd / Wat is je vandaag duidelijk geworden dat je nog niet wist / Wat blijft u bij?
2. Wat vindt u vanuit uw sector een belangrijk aandachtspunt die belangrijk zijn naar de implementatie toe?
3. Wat heb je hier gehoord van de andere sectoren als aandachtspunt dat je belangrijk vindt?
⇒ Antwoorden per tafel noteren op een flip-chart (10 min)

Overzicht:

Tafel a:

1. Er is al heel veel beslist op voorhand terwijl dit het moment voor feedback is. Bezorgdheid hierrond.
2.
  - a. Tot op vandaag is het nog altijd moeilijk om voor landbouw de impact in te schatten naar uitstoot stikstof en wat er verwacht wordt → duidelijkheid impact vergunningsbeleid?
  - b. Er wordt niet aan voldoende grond geraakt om systeem te doen werken (grondenbank werkt niet goed)
3. Naar recreatie toe zijn er heel wat ambities: gaan die ook staan en vallen met deze doelen? Het zal voor recreatie niet gemakkelijk te realiseren zijn.

Tafel b:

1. Het Natuurinrichtingsproject en het project Drie Mussen zorgen nu al voor resultaat.
Er zijn veel soorten vogels.
2. Zachte recreatie; natuurbeleving moet mogelijk blijven
3. Samenwerken loont!!!

Tafel c:

1. Beperkte landbouwimpact (geen bijkomende/ afdwingende maatregelen)

Tafel d:

1. Grote ongerustheid rond waterpeil blijkt te bestaan
Ijzervallei komt altijd in de aandacht, maar ook Handzamevallei mag niet vergeten worden
2. Aandachtspunt: communicatie, ook naar uitvoering en timing toe. Zal dit proces jaren duren?
Of concrete zaken op korte termijn.
→ Concrete uitvoering/timing?
3. Het gevoel dat alles al beslist is. Ongerstheid van landbouw.

Tafel e:

1. Nog maar weinig concreets – we verwachten dat het concreter wordt in de MP plannen
2. Geen habitat, wel vogels, geen PAS
3. We lezen zeker H6,H7 en H8

Tafel f:

1. Er komt een nieuwe/gewijzigde/uitgebreide voortoets ! (timing?)
2. Duidelijk verschil voor landbouw tussen SBS-V en SBZ-H. Dit was al zo en is duidelijk bevestigd.
3. Na besluit Vlaamse regering: concrete gevolgen voor alle betrokkenen, hoe gaat dit gecommuniceerd worden?

Tafel g:

1. De titel is Ijzervallei: Het gaat niet enkel over de blankaart maar ook over de Handzamevallei wat niet vergeten mag worden!
2. Aandachtspunt: betrekken watergroep, CVBB, waterkwaliteitsgroep, MAP
3. Bezorgdheid ivm waterpeil

Tafel h:

1. Er zijn al grote werken gebeurd
2. Belangrijk dat er aandacht naar communicatie toe is, alle actoren moeten hierin betrokken worden
3. Wetenschappelijk zijn er al veel zaken vastgelegd, maar de maatschappelijke afweging kan hier nog gebeuren?

Antwoord m.b.t. het reeds vastliggen van doelen:

De doelstellingen werden bepaald op basis van een methodiek die voor alle S-IHD in Vlaanderen werd gevolgd. De wetenschappelijke input werd nagekeken op inhoudelijke en methodologische correctheid door de Wetenschappelijke Begeleidings Commissie (WBC). Eventuele discussiepunten werden op de Gewestelijke Overleg Instantie (GOI) voorgelegd.

Het resultaat van dit voortraject wordt nu lokaal getoetst. Op basis van de input van de lokale actoren kan er nog bijgestuurd worden naar volledigheid, actualisatie van bepaalde gegevens, gebiedsinformatie, afwegingen ... Daarnaast kunnen er ook suggesties komen met betrekking tot het halen van de doelen.

De resultaten van de consultatiesessies gaan terug naar de GOI waar deze worden besproken – vervolgens wordt het ontwerp-S-IHD-rapport aan de minister overgemaakt waarna de Vlaamse Regering de doelen officieel zal vaststellen.

11. Afsluitende receptie

Verlag: tweede lokale consultatie S-IHD IJzervallei

---

8 november 2016
OC Stationshuis
9° liniestraat 1
Merkem (Houthulst)

Aanwezigheidslijst

NAAM	INSTANTIE	AANWEZIG
André Delepierre	Boerenbond	Aanwezig
Ann De Bruycker	Sport Vlaanderen	Verontschuldigd
Bart Boeraeve	Provincie West-Vlaanderen	Verontschuldigd
Carla Deschryvre	Boerenbond	Afwezig
Carlos Roelens	WBE Westland	Afwezig
Chantal Logghe	Polder Bethoostersche Broecken	Afwezig
Clint Callens	Landelijk Vlaanderen	Afwezig
Daniël Vermander	Polder Bethoostersche Broecken	Aanwezig
Dieter Depraetere	Inagro	Afwezig
Dirk Debruyne	WBE IJzervalleien	Aanwezig
Edgard Daemen	Vlaamse Landmaatschappij	Afwezig
Elke Ramon	Departement Landbouw en Visserij	Afwezig
Floris Moerdijk	Departement Landbouw en Visserij	Aanwezig
Franky Vanroose	ABS	Verontschuldigd
Geert Leeman	Zuidijzerpolder	Aanwezig
Geert Van Exem	Schepen Landbouw Houthulst	Afwezig
Greet Van Staeyen	milieuambtenaar Kortemark	Aanwezig
Guido Vandenbroucke	Natuurpunt	Afwezig
Henk Schaut	Regionaal Landschap IJzer en Polder	Verontschuldigd
Henk Vanhove	Milieuambtenaar Houthulst	Aanwezig
Isabelle Vermander	WBE Westland	Aanwezig
Jan De Wel	Departement Mobiliteit en Openbare Werken	Aanwezig
Johan Matthys	schepen Milieu Lo-Reninge	Afwezig
Joris Duyck	Waterwegen en Zeekanaal	Afwezig
José Vanheule	Middenkustpolder	Aanwezig
Karline Ramboer	schepen Leefmilieu Diksmuide	Afwezig
Lien Vlaeminck	milieuambtenaar Lo-Reninge & Vleteren	Verontschuldigd
Lies Verstraete	Planningsverantwoordelijke IJzerbekken	Aanwezig
Lieven Van Eenoo	Departement Mobiliteit en Openbare Werken	Afwezig
Luc Callewaert	Middenkustpolder	Afwezig

Ludo Debuysere	Gemeente Vleteren	Verontschuldigd
Maarten Goegebeur	Vlaamse Milieumaatschappij	Verontschuldigd
Maarten Stuer	Boerenbond	Aanwezig
Magda Lemenu	WBE Ieperlee	Verontschuldigd
Marc Declerck	Boerenbond	Aanwezig
Martin Deruyter	Stafmedewerker stad Diksmuide	Afwezig
Martin Obin	schepen Landbouw Diksmuide	Aanwezig
Miguel Depoortere	Regionaal Landschap Ijzer en Polder	Aanwezig
Monique Berthier	schepen Landbouw Lo-Reninge	Aanwezig
Pieter-Jan Taillieu	Zuidijzerpolder	Aanwezig
Silke Willaert	Wvd milieumambtenaar Diksmuide	Aanwezig
Steven Vanacker	WBE Ijzervalleien	Verontschuldigd
Tim Denutte	Provincie West-Vlaanderen	Aanwezig
Tim Struyve	Natuurpunt	Aanwezig
Toon Vancoillie	Burgemeester Kortemark	Afwezig
Valentijn Despeghel	Regionaal Landschap Ijzer en Polder	Verontschuldigd
Valerie Vandenabeele	Landelijk Vlaanderen	Aanwezig
Vera De Vlieger	Waterwegen en Zeekanaal	Afwezig
Danny Maddelein	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Elien Desnerck	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Floris Verhaeghe	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Indra Lamoot	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Karen Tuytens	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Lut Demarest	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Maarten Reynaert	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Reinhardt Strubbe	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig
Wim Pauwels	Agentschap voor Natuur en Bos	Aanwezig

1. Inleiding

Koen Sips (dagvoorzitter) verwelkomt de aanwezigen en schetst het verloop van de namiddag en kadert deze bijeenkomst in het ruimere proces van de opmaak van de S-IHD voor de SBZ IJzervallei.

2. Verslag vorig overleg

Guido Vandenbroucke was wél aanwezig op de eerste bijeenkomst doch staat als niet aanwezig (NA) op de aanwezigenlijst vermeld. Dit wordt gecorrigeerd.

Het verslag van de eerste lokale consultatie op 27 september 2016 wordt goedgekeurd.

3. Openstaande vragen van het vorig overleg

Floris Verhaeghe overloopt de vragen die op de eerste bijeenkomst werden gesteld maar waar toen niet meteen een antwoord op werd geformuleerd vanuit het ANB. Een overzicht van deze vragen en het ontwerp van antwoord vinden de deelnemers aan het overleg in de informatiebundel die hen werd aangereikt bij de aanvang van het overleg. Waar mogelijk werden de vragen thematisch gegroepeerd waarbij een algemeen antwoord werd geformuleerd.

Voor het verslag wordt deze tekst hieronder integraal weergegeven en op een aantal punten aangevuld met bijkomende vragen die op het overleg werden gesteld bij de toelichting. De vergadering neemt akte van de antwoorden.

3.1 Vragen in verband met recreatief medegebruik in de SBZ

- *Is er mogelijkheid voor nieuwe recreatie binnen de zone's? (Waterrecreatie Ieperlee, fiets- en wandelpad van Knokkebrug Merkem naar Blankaart)*
- *Wat met fietspad in vogelrichtlijng gebied (Diksmuide/Kortemark)*
- *Wat met de mogelijkheid om een wandel verbinding te realiseren tussen Diksmuide en de Blankaart?*
- *Wat met mogelijkheid tot ontwikkelen van natuuromlopen en uitbreiden van mountainbikeroutes/ontwikkelen van kano/kayakroutes?*
- *Verstoring/rust: Zijn mountainbikers en lopers verstoring?*

Algemeen antwoord: Het is niet de bedoeling om het recreatief medegebruik uit de SBZ te bannen. Wel is het de bedoeling om hierbij steeds een goede afstemming ten aanzien van de vooropgestelde instandhoudingsdoelen te behouden.

Eenzijds zijn er de verstoringgevoelige broedvogels. Deze houden zich overwegend op in ontoegankelijk, moerassig gebied (omgeving Blankaart) zodat er m.b.t. zachte recreatie buiten deze ontoegankelijke zones in het broedseizoen weinig problemen te verwachten zijn. Anderzijds zijn er verstoringgevoelige overwinterende en doortrekkende watervogels. Deze soorten komen vooral voor op vochtige en overstroombare graslanden en maken ook gebruik van een aantal vaste foerageerzones (Oostdijk). Vanuit die optiek zullen recreatieve initiatieven die zich op ruime afstand van deze plaatsen bevinden (>300m) weinig tot geen impact veroorzaken. Vanuit dat oogpunt is het dus te verkiezen om nieuwe routes eerder op de valleirand te enten dan in de broeken zelf.

Sowieso is er voor alle vergunningsplichtige activiteiten, dus ook voor vergunningsplichtige recreatieve infrastructuur, de verplichting om bij de vergunningsaanvraag een voortoets/passende beoordeling te maken. Met deze voortoets/passende beoordeling onderzoekt de initiatiefnemer de mogelijke impact op de natuurwaarden in het gebied. Dat is nu reeds zo en zal niet veranderen met de vaststelling van de S-IHD voor dit gebied.

3.2 Vragen met betrekking tot wildschade

- *Ganzen zorgen voor schade aan wintertarwe indien ze aanwezig zijn na februari. Ze eten buiten het gebied + vertrappeling als perceel nat ligt: is er een schadevergoeding voorzien voor landbouwers buiten het gebied?*
- *De Handzamevallei zou gebied moeten worden voor kolgans, maar deze omgeving is een belangrijk groente gebied. Mensen zijn bang dat dit tot schade zal leiden.*

Algemeen antwoord: Wildschade veroorzaakt door niet-bejaagbare wildsoorten of door beschermde soorten wordt overal vergoed cf. de bepalingen van het schadebesluit (alook schade veroorzaakt door bejaagbare soorten die afkomstig zijn uit natuurgebieden waar geen jacht/bestrijding is toegestaan). Dit is een administratieve procedure waarbij een expert van het Departement Landbouw en Visserij de schade komt begroten. Normaalgezien dient de schadelijder preventieve maatregelen te nemen cf. de code goede praktijk om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding. Gezien de aanwezigheid van overwinterende ganzen in deze SBZ een doel is, is dit laatste voor overwinterende ganzen overigens niet nodig binnen de SBZ.

In (de buurt van) de SBZ zijn er sinds 2009 (start administratieve schadeprocedure) slechts weinig aanvragen voor schadevergoeding voor schade aan landbouwteelten aangevraagd. Het betreft overigens overwegend schade door meerkoet. Slechts uitzonderlijk wordt een schadedossier ingediend voor ganzenschade aan teelten (wintergranen). Anders dan bv. in de Oostkustpolders vormt de SBZ een homogeen graslandgebied met slechts weinig tussenliggende akkerpercelen. Er zijn ons geen gevallen bekend van winterganzenschade aan de grove groententeelt/tuinbouwteelten. Gezien de winterganzen vooral tussen 15 november en eind februari aanwezig zijn, overlapt dit amper met de periode waarin gevoelige groententeelten op het veld aanwezig zijn.

Het is de bedoeling om binnen de SBZ voldoende foerageermogelijkheden aan te bieden aan de overwinterende ganzen om de druk op de (vaak intensiever bewerkte) landbouwpercelen daarbuiten te vermijden.

Bijkomende vraag: Er wordt gezegd dat er niet veel wildschadegevallen zijn, maar over de Handzamevallei staat er dat er een peilverhoging komt in de winter. Dit zal zorgen voor een grotere populatie ganzen en dan zal je wel meer kans op schade krijgen. Wat zal er in de toekomst gebeuren als je het waterpeil gaat verhogen?

Antwoord: Het is moeilijk om de specifieke reactie of het gedrag van de ganzen in de toekomst te voorspellen. Niettemin wordt in de IJzerbroeken maar ook aan de Oostkustpolders vastgesteld dat overwinterende kolganzen, veel meer dan kleine rietgans, zich behoorlijk vast op de graslanden ophouden en zich eerder zelden buiten de graslandkernen, op akkers, begeven om er te foerageren. De meest schadegevoelige teelt is wintertarwe gezien deze teelt tijdens de aanwezigheid van de kolganzen op het veld aanwezig is. Aan de rand van de Handzamevallei worden op de akkers actueel vooral groenten en maïs geteeld. Er zijn dus niet echt veel elementen die de vrees van een sterk verhoogd risico op winterganzenschade aan akkerteelten in de (buurt van de) Handzamevallei ondersteunen.

Het doel is de populatie winterganzen binnen de SBZ op te vangen op de graslanden die er zijn, maar je kan natuurlijk niet verhinderen dat de vogels toch elders heen vliegen.

3.3 Vragen/bezorgdheden over bijkomende beperkingen en regelgeving

- *De eigenaar wordt beperkingen opgelegd: wordt er iets tegenover gesteld?*
- *Welke straffen zijn er bij overtredingen in kader van SBZ doelstellingen voor eigenaar en gebruiker?*
- *Blijft de max 10% bijdrage KL in het kader van N depositie?*
- *Welke gevolgen heeft het rapport op de bedrijfsvoering en de vergunning verlening?*
- *Beoordeling oa. passende beoordeling valt onder bevoegdheid van vergunningverlenende overheid. Kennis hieromtrent is niet altijd diepgaand genoeg.*
- *Wat met onkruidbestrijding, bv. distels?*
- *Hoe gebeurt de vertaling van de doelen naar het huidige en toekomstige grondgebruik? Wordt dit gedefinieerd cfr PAS bij SBZ-H?*

Algemeen antwoord: Het vaststellen van de S-IHD brengt geen bijkomende beperkingen met zich mee. Naast een toetsingskader voor passende beoordelingen vormt het een stimulerend kader om samen met de eigenaars/beheerders het gebied in een goede staat van instandhouding te brengen/houden zodat de instandhoudingsdoelen kunnen worden behaald of behouden.

Naar bedrijfsvoering, vergunningverlening, concreet beheer verandert de vaststelling van de S-IHD niets. We wijzen er evenwel op dat er nu reeds een vergunningsplicht bestaat voor vegetatiewijziging van de historisch permanente graslanden.

De doelen zijn deels al vertaald in het natuurinrichtingsproject de Blankaart (wat betreft de moerasbroedvogels). Het grondgebruik in de broeken hoeft niet te wijzigen in de toekomst al kan er op sommige plaatsen een optimaler winterpeil worden ingelast. Dat laatste hoeft echter ook geen nadelige effecten te hebben op het grondgebruik, ook nu reeds overstromen belangrijke oppervlaktes meerdere keren per winter.

Bijkomende vraag: Gaat het vaststellen van de S-IHD een effect hebben op de passende beoordeling? Hoe beoordeel je nu en gaat dit veranderen in de toekomst?

Antwoord: In deze SBZ sluiten de vooropgestelde doelen in belangrijke mate aan op de actuele aantallen. In belangrijke mate komt het er op neer de huidige situatie te behouden (op enkele soorten en de situatie in het Blankaartbekken (NIR) na), waardoor er geen grote veranderingen verwacht worden.

Het S-IHD-besluit zal de doelen duidelijk stellen voor de toekomst zodat er bij een voortoets of passende beoordeling meer zekerheid is ten aanzien van welke soorten een eventuele impact van een vergunningsplichtige activiteit dient te worden afgewogen.

Bijkomende vraag: Het is belangrijk mee te nemen dat er bezorgdheid is rond de passende beoordeling.

Antwoord: Een passende beoordeling is gekoppeld aan vergunningsplichtige acties. De passende beoordeling zal in de toekomst dus concreter kunnen toegespitst worden op de relevante soorten. De online voortoets, die nog in volle ontwikkeling is, zal in de toekomst voor vele aanvragen snel duidelijk maken of een passende beoordeling al dan niet nodig is. Indien er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn, is er ook geen passende beoordeling nodig.

Habitats worden in de IJzervallei niet tot doel gesteld, dus de PAS-problematiek bij milieuvergunningaanvragen komt hier, na vaststelling van de S-IHD, niet spelen. De meeste vergunningaanvragen vanuit de landbouwsector in de SBZ betreffen bouwaanvragen en vergunningen voor grondwaterwinning. Doorgaans wordt bijgebouwd t.h.v. de bestaande bedrijfsgebouwen, op de rand van de SBZ wat normaalgezien geen significant negatieve impact geeft. Daarnaast zijn in deze SBZ de oppervlaktewaterpeilen van belang; het aspect grondwater komt met de S-IHD eigenlijk niet in beeld. Voor landbouwbedrijven zien we dus niet echt bijkomende beperkingen c.q. problemen rond passende beoordelingen die zich zouden kunnen stellen naar aanleiding van het vaststellen van de S-IHD.

3.4 Vragen/opmerkingen met betrekking tot diverse, specifieke thema's

- *Wat is de vertaling van de doelen per soort naar ha? Zijn de verscheidene doelen compatibel?*

Antwoord: De Vertaling van de doelen naar aantal ha van vegetatie x of y is voor broedvogels relatief goed te maken op basis van beschikbare literatuur (de zogenaamde [LSVI-tabellen](#) – tabellen ter beoordeling van de lokale staat van instandhouding). Voor overwinterende soorten is dit lastiger omdat belangrijke aspecten zoals rust en overstromingen moeilijk te voorspellen vallen. De doelen van de soorten die binnen dezelfde natuurcluster voorkomen, zijn compatibel (zie hiervoor de beschrijving van deze natuurclusters vooraan in het rapport - pagina's 6 tot en met 9).

- *Er wordt gesteld dat de doelen bepaald zijn in overleg met de sectoren, maar er is enkel wetenschappelijk getoetst, de maatschappelijke afweging moet HIER gebeuren.*

Antwoord: De doelen zoals nu geformuleerd in het ontwerprapport zijn bepaald via een methodiek die op Vlaams niveau met de verschillende doelgroepen is overeengekomen.

Voorgestelde doelen die buiten die methodiek vielen (recente broedvogels, habitatrictlijnsoorten), werden op de Gewestelijke Overleg Instantie besproken en getoetst aan de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en de maatschappelijke context op Vlaams niveau. Het principe van zuinig ruimtegebruik speelt hierin mee: als doelen op een bepaalde plaats vlot kunnen meeliften op de andere doelen, dan hoeft hiervoor niet elders in Vlaanderen specifieke ruimte voor voorzien te worden.

De opmaak van het rapport en het nazicht op WBC en GOI betreffen dus een wetenschappelijk en methodologisch nazicht samen met vertegenwoordigers van de verschillende belangengroepen, voorafgaand aan de maatschappelijke afweging die wel degelijk tijdens deze lokale consultatie gebeurt.

- *Hoe zal men later maaibeheer (voor kwartelkoning) realiseren?*

Antwoord: Momenteel is de kwartelkoning een onregelmatige broedvogel. Broedkoppels komen pas aan in juni. Om het broedsucces te verzekeren, is het nodig het maaibeheer van de hooilanden waarin hij zich heeft gevestigd, uit te stellen tot half augustus of zelfs september. Deze kwartelkoningen zijn vogels die al een mislukt broedsel achter de rug hebben want in de traditionele broedgebieden komt de soort al in mei aan.

Indien ook de SBZ IJzervallei een traditioneel broedgebied zou kunnen worden, komen de broedvogels dus een maand vroeger aan en schuift de maaidatum ook mee naar voor. Het vergt echter tijd om de periode van de opbouw van een eigen populatie te overbruggen waarbij de late maaidatum inderdaad niet evident is. Gezien kwartelkoningjongen, na overwintering in Afrika, in hoge mate terugkeren naar hun geboortegebied, is het essentieel om het broedsucces van deze soort in de SBZ te maximaliseren en op deze manier een eigen populatie op te bouwen.

Om de vestiging te favoriseren is het van belang zoveel mogelijk graslanden ongemaaid te laten tot juli zodat zich laat vestigende individuen een geschikt leefgebied wordt geboden. Dit zal wellicht in eerste instantie enkel op percelen van het ANB of Natuurpunt kunnen gerealiseerd worden, tenzij private eigenaars/gebruikers in een bepaalde zone (een koppel heeft een leefgebied van ongeveer 20ha nodig) bereid zijn hun maaidatum in eerste instantie uit te stellen tot juli en –indien de soort zich vestigt- tot half augustus / september. Private percelen worden actueel immers gemaaid van zodra terreintoegankelijkheid, weersomstandigheden en andere bedrijfstakingen dat mogelijk maakt (mei-juni).

Het aanlokken van kwartelkoningen met geluid naar specifieke percelen werd uitgetest in 2015 en heeft daadwerkelijk de soort naar beneden gehaald. Dit is echter een intensieve klus die ook niet gegarandeerd tot broedsucces leidt.

Eens er een vaste populatie is opgebouwd, komen de vogels dus vroeger toe en is het plausibel dat ze zich daarbij ook soms op private percelen zullen vestigen. Om het broedsucces te verzekeren is het dan van belang dat de landbouwers in de omgeving van de roeplek op vrijwillige basis hun beheer afstemmen op de aanwezigheid van de soort – daarvoor voorziet het ANB een vergoeding voor de landbouwer voor de gederfde grasoogst (via de projectoproep nestbescherming). Er is tevens budget in het SBP kwartelkoning (2016-2021) voorzien om private percelen in de nazomer te maaien, indien de landbouwer dat zelf –wegens platvallen van het gras en/of kwaliteitsverlies- niet meer ziet zitten.

4. Overzicht en bespreking van de ontvangen reacties

4.1 Overzicht van de ontvangen reacties

Het ANB ontving vragen, bedenkingen, aandachtspunten, ... met betrekking tot het ontwerp-S-IHD-rapport van de Zuidijzerpolder (21 opmerkingen), de Provincie West-Vlaanderen (11), de Boerenbond (19), het Algemeen Boerensyndicaat (1), de Stad Diksmuide (6), Hubertus Vereniging Vlaanderen + Aanspreekpunt Privaat Beheer (2), het Bekkenssecretariaat van het IJzerbekken (4), de Polder Bethoostersche Broeken (1) en de Middenkustpolder (1). Alle opmerkingen kregen een unieke code mee om bondig naar te kunnen verwijzen. De basis van de code is een afkorting van de indiener (bv. ZIJP voor Zuidijzerpolder, BB voor Boerenbond etc.). zodat ook snel duidelijk is wie welke opmerking heeft aangebracht.

De opmerkingen werden ingedeeld in aandachtspunten (21), algemene vragen (12), discussiepunten (9) en voorstellen voor tekstwijziging/herformulering (26). Het ANB heeft voor de vergadering een ontwerp van antwoord/aanpak voor iedere opmerking voorbereid – deze vinden de aanwezigen op een overzichtstabel in de informatiebundel. Alle punten werden op de vergadering vervolgens behandeld.

4.2 Aandachtspunten

Aandachtspunten zijn opmerkingen of algemene bezorgdheden die worden geuit en die niet a priori aansturen op een tekstaanpassing. Wim Pauwels overloopt.

ZIJP1: *M.b.t. titel: om misverstanden te vermijden zou het niet beter zijn om in de titel eveneens de Handzamevallei te vermelden: bvb. "IJzer- en Handzamevallei".*

WV5: *De benaming SBZ-V 'IJzervallei' is misleidend, beter zou zijn SBZ-V 'IJzer- en Handzamevallei' om misverstanden te vermijden.*

Antwoord: De titel vermeldt de officiële unieke code van de SBZ alsmede de officiële naam. De meeste SBZ hebben echter ook een 'roepnaam' die bij de verdere communicatie wordt gebruikt. Doorgaans komt dat doordat de officiële naam heel lang is. Het is geen slecht idee om bij de ruimere communicatie rond deze S-IHD/SBZ inderdaad voor de volledigheid 'IJzer- en Handzamevallei' te gaan gebruiken. Voor de officiële stukken behouden we echter de officiële naam.

Reactie: ok.

ZIJP2: *Het rapport is deels achterhaald door reeds geleverde inspanningen i.k.v. moerasherstellingswerken en natuurinrichtingswerken. Wat zijn de verwachtingen o.b.v. de reeds geleverde inspanningen op korte en lange termijn? De natuurontwikkeling in de IJzervallei is in volle ontwikkeling onder meer door de vele moerasinrichtingswerken. Mogelijks worden hiermee de doelstellingen voor een aantal soorten reeds gehaald.*

Antwoord: Het rapport geeft een beeld van de huidige toestand, inclusief de reeds genomen maatregelen ihkv de natuurinrichting. Een aantal genomen maatregelen renderen echter pas nadat de beoogde (riet)vegetatie zich ontwikkelt - dit staat telkens zo beschreven in de LSVI-tabellen (Bijlage 2) bij de soorten waar dat relevant is (bv. roerdomp pagina 176). Daarnaast zullen vele maatregelen van de natuurinrichting pas optimaal renderen bij fase 3 van de peilverhoging. Voor een aantal soorten wordt inderdaad verwacht dat met de fase 3 de doelstellingen zullen worden bereikt (roerdomp, porseleinhoen, ...) of toch voor een aanzienlijk deel worden ingevuld (grondeleenden, steltlopers) maar het is alvast duidelijk dat de eerste fase van de peilverhoging momenteel nog onvoldoende tegemoetkomt aan de vereisten van kritische moerasbroedvogels of overwinterende vogels die ondiep overstroomde zones vereisen. Voor het uitwerken van de maatregelen en modaliteiten van de natuurinrichting werd gestart met het bepalen van de doelsoorten en hun noden naar leefgebied en bijhorende randvoorwaarden (bv. waterpeilen). Een groot deel van deze doelsoorten komen nu terug aan bod in deze S-IHD. De S-IHD zijn dan ook maximaal afgestemd op wat reeds binnen het raamakkoord en natuurinrichting is voorzien in het Blankaartbekken (bij fase 3).

Reactie: *Staat de nuance dat peilverhoging slechts weinig effect heeft buiten het gebied rond de Blankaart voldoende in de tekst?* Het principe dat de vernatting tot de laaggelegen zones in het Blankaartbekken wordt beperkt, staat beschreven in het Raamakkoord. De tekst van het Raamakkoord maakt als Bijlage 9 deel uit van het S-IHD-rapport.

Geen verdere bemerkingen uit de zaal.

ZIJP3: *Werd er voldoende rekening gehouden met de impact op de gebieden buiten de SBZ? Gewasschade tijdens de winterperiode, bemesting & begrazing door trekvogels, invloed van waterpeilwijzigingen opstrooms het SBZ.*

Antwoord: De S-IHD beogen de doelen binnen de grenzen van de SBZ te realiseren, daar is in principe ruimte genoeg voor. Voor gewasschade tijdens de winterperiode geldt binnen de SBZ overigens een soepelere toepassing van het soortenschadebesluit (geen verplichting cf. code goede praktijk voor schade door winterganzen) zodat het streven naar het behoud van voldoende geschikte foerageergebieden voor deze soorten (ic vooral kolgans) binnen de SBZ wel belangrijk is om schade buiten de SBZ te vermijden. De omvang van bemesting door overwinterende ganzen werd in het verleden reeds onderzocht (Van Gils & Huysentruyt, 2010 - Project winterganzen 2008-2009: onderzoek naar objectieve schadebepaling). Daarbij werden bodemaanrijkingen van een grootteorde van maximaal 10kgN/ha op de meest bezochte percelen vastgesteld. De impact van waterpeilwijzigingen in het Blankaartbekken wordt verondersteld gecoverd door het voorbereidend studiewerk + flankerend beleid van het raamakkoord/natuurinrichtingsproject. De beperkte peilwijzigingen die ten behoeve van de overwinterende watervogels worden gesuggereerd in bepaalde deelgebieden, worden verondersteld geen significante effecten te hebben opstrooms de SBZ. Indien daar bij de betrokkenen van een eventuele peilwijziging in een gebied twijfel over bestaat, kan een eventuele effectinschatting op voorhand onderzocht worden.

Reactie: *Ok. Er is niettemin een bezorgdheid van landbouwers dat door toerijking door ganzenmest de norm overschreden kan worden.*

ANB: Hoge stikstofresidu's op de valleigraslanden, zelfs op percelen in eigendom van het ANB waar al lang niet meer op gemest wordt, worden al veel langer vastgesteld dan de voorbije jaren waarin we een stijging van de overwinterende ganzenpopulatie zagen. De impact van vogelmest in deze problematiek is dus wellicht ondergeschikt aan andere processen die in de SBZ spelen. Mogelijk is dit bv. te wijten aan overstromingen. De suggestie wordt gemaakt om de problematiek mee te geven aan de VLM: Er zou moeten kunnen onderzocht worden welke stikstofleverende processen hier precies spelen en wat de achtergrondwaarden ervan zijn. Nulmetingen op ANB-percelen, als referentieperceel, kunnen hier eventueel toe bijdragen.

Geen verdere reacties uit de zaal

ZIJP4: *De natuurinrichtingswerken De Blankaart werden hoofdzakelijk gefinancierd via gemeenschapsgelden. Ook de gemeenschap wenst hiervoor een return-on-investment door bv. recreatieve ontsluiting van het gebied. Er dient een gezond evenwicht te worden gezocht tussen zacht recreatief gebruik en verstoring in het gebied. Er is op heden een grote vraag naar een fiets- en wandelverbinding tussen Diksmuide en de Blankaart. Een goede balans tussen compensatie voor natuur, landbouw en recreatie is noodzakelijk.*

WV6/WV10: *Recreatieve ontsluiting zorgt voor een hogere maatschappelijke gedragenheid. Die ontsluiting voor recreanten moet dan ook kansen krijgen. Habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn geen zuivere natuurgebieden. Ze worden door de mens gebruikt om te wonen, werken of recreëren. Het NIP de Blankaart werd en wordt hoofdzakelijk gefinancierd via verschillende overheden. Het is normaal dat de maatschappij hiervoor een return-on-investment wenst door bv. recreatieve ontsluiting van het gebied. Deze ontsluiting zorgt bovendien voor een beter begrip van de natuurwaarde van het gebied (zie rapport 1775-1785). Er dient een gezond evenwicht te worden gezocht tussen zacht recreatief gebruik en minimale verstoring van de overwinteraars in het gebied. Indien aangewezen, kunnen eventuele milderende of compenserende maatregelen worden toegepast. Vanuit de provincie West-Vlaanderen, de stad Diksmuide en bij uitbreiding heel wat burgers/natuurlijefhebbers/recreanten is er sinds jaren de wens om een recreatieve fiets- en wandelverbinding tussen Diksmuide en de Blankaart te realiseren.*

Antwoord: Binnen het natuurinrichtingsproject is er ook aandacht om in te spelen op de vraag naar recreatief medegebruik / natuurbeleving in het gebied. In 2018 voorziet de natuurinrichting bv. voor 300.000€ investeringen in 4 nieuwe kijktorens/kijkpunten, worden de wandelpaden in het gebied verder opgehoogd/aangepast zodat ze ook bij hogere peilen het huidige wandelcomfort kunnen blijven bieden. Momenteel worden ook plannen gemaakt voor een nieuw onthaalpunt in de broeken van Woumen. Er wordt dus wel degelijk nagedacht over het inpassen van het (zacht) recreatief medegebruik maar er dient daarbij weliswaar steeds over gewaakt dat de recreatieve ontsluiting de investering in de natuurontwikkeling niet gaat hypothekeren en ook niet conflicteert met het beschermingsstatuut van het gebied als Vogelrichtlijngebied. Een gezond evenwicht is inderdaad nodig en daar is aandacht voor. Ook in het verleden heeft het ANB (of VLM) het natuurherstel waar haalbaar steeds geflankeerd met onthaal- en recreatieve faciliteiten (uitbouw Vlaams Bezoekerscentrum De Otter, Brabanthoekwandelroute, jaagpad Ieperlee, wandelroute Zarren-Werken, kijkhut Spaarbekken, ...). Ook Natuurpunt neemt binnen het erkend natuurreserveaat de Blankaart daartoe heel wat initiatieven (kijkhutten, boottochten, begeleide wandelingen). Het feit dat we in dit gebied met zeer verstoringgevoelige soorten te maken hebben maakt dat echter niet altijd haalbaar.

De plannen voor de vermelde fietsverbinding gaan bv. doorheen een belangrijk rust- en foerageergebied. Cf. vermeld in de passage 1775-1785 worden recreatieve potenties beter op de valleirand of buiten belangrijke broed-, rust- of foerageerzones gezocht. Het ANB heeft de initiatiefnemers reeds meermaals (2010, 2014 en 2016) het kader geduid waaraan vergunningsplichtige activiteiten binnen een SBZ moeten worden getoetst en hoe de kansen voor dit specifieke initiatief, naargelang het eventuele scenario, op dat vlak kunnen worden ingeschat.

Reactie: *Ok. De provincie West-Vlaanderen onderzoekt momenteel een scenario waarbij de rustzone kan ontweken worden.*

ZIJP8 - regels 1688-1689: *Noordschotebroek: winterpeil wordt niet kunstmatig laag gehouden. Peil is afhankelijk van IJzer die bepaalt wanneer uitstroom mogelijk is (gravitaire ontwatering). Vismigratieknelpunt wordt weggewerkt met visvriendelijke pomp.*

Antwoord: Dat klopt. Het Noordschotebroek wordt in deze passage weliswaar niet als dusdanig vermeld.

Reactie: ok.

ZIJP9 – *regels 1688-1689: Westbroek: volledig afhankelijk van peil van de IJzer (open in- en uitstroom)*

Antwoord: Dat klopt. Het Westbroek wordt in deze passage weliswaar niet als dusdanig vermeld.

Reactie: ok.

ZIJP11 – regels 1858-1865: *De laatste jaren wordt duidelijk dat droogte een groot probleem vormt. De vraag die men hierbij kan stellen is waar zich de grootste waterverliezen bevinden. Landbouw en met name intensieve akkerbouwgewassen zoals aardappelen, kolen, bonen, selder,... hebben nood aan voldoende water tijdens de groei. Slechts een beperkte hoeveelheid wordt aangewend binnen SBZ, het merendeel wordt getransporteerd naar hoger gelegen gebieden. Bovendien valt de instroom door allerhande stuwconstructies droog. Een tweede oorzaak is de hoge verdamping in de afgeplagde moerasinrichtingsprojecten. Deze effecten werden in het verleden te weinig onderzocht. Het is dan ook nog maar de vraag hoe en waar een extra waterreserve dient aangelegd te worden. Tevens dient de oorzaak van de hoge saliniteit van het IJzerwater onderzocht te worden. De IJzer vormt namelijk technische gezien de belangrijkste aanvoerder van water tijdens langdurige droogte. De saliniteit van het IJzerwater is voor landbouwdoeleinden momenteel niet bedreigend. Via Fintele wordt zelfs bij langdurige droogte IJzerwater ingenomen in het Lokanaal om daar de saliniteit te doen dalen. Voor het waterproductiecentrum kan de saliniteit dan weer wel negatief zijn. Het is belangrijk om in het rapport te verduidelijken dat om een goede toestand te bekomen ook buiten het SBZ brongerichte maatregelen dienen genomen te worden. Deze inspanningen binnen en buiten SBZ dienen in evenwicht te zijn.*

Antwoord: Deze passage beschrijft in het bijzonder het knelpunt van de te lage peilen bij de aanvang van het broedseizoen (april, mei). Voor kritische broedvogels is in het bijzonder het waterpeil tijdens het broedseizoen (april-mei-juni) van belang. Het is een natuurlijk gegeven, ook in moerasgebied, dat peilen in de zomer dalen. Open water en moerasvegetaties vertonen bij heel zonnige en winderige zomerdagen inderdaad een hoge evapotranspiratie in de grootteorde van 1cm per dag (tegenover weliswaar ook nog een hoge 0,5cm voor vochtig grasland). Indien kan gestart worden met een voldoende hoog peil bij de aanvang van het broedseizoen, hoeft een geleidelijke natuurlijke peildaling tijdens het broedseizoen helemaal niet problematisch te zijn voor broedvogels. Lage peilen in volle zomer zijn dus veel minder problematisch dan lage peilen in het broedseizoen, en kunnen zelfs in zekere zin wenselijk zijn in functie van toegankelijkheid voor het beheer. Niettemin dient er wel over gewaakt dat de peilen in volle zomer ook niet te ver wegzakken om degradatie van moerasvegetaties te voorkomen. Met het aanhouden van voldoende hoge peilen bij de start van het broedseizoen zijn de grootste knelpunten dus opgelost en hoeft niet verder gekeken te worden naar allerhande scenario's die afhangen van externe factoren om de peilen kost wat kost op peil te kunnen houden in droge zomers. Wel is het belangrijk dat ook het vee 's zomers genoeg drinken heeft. In droge zomers zitten natuur en landbouw op dezelfde lijn.

Reactie: Ok. *De vraag wordt gesteld om dit meetbaar en tastbaar te maken, wat is voldoende hoog?* Dit vergt een goede nulmeting en opvolging; het zal sowieso een proces van uitproberen en evaluatie (*trial and error*) vergen. Hiervoor zullen de betrokken partijen rond te tafel gebracht worden om het thema verder uit te werken (al dan niet in de schoot van de natuurinrichting, stuurgroep Raamakkoord).

In het bekkenbeheerplan is de problematiek van waterschaarste ook opgenomen als actiepoint.

ZIJP17 – regels 2163-2167: *Tijdens de voorbije moerasherstellingswerken worden oude veenlagen vaak terug aan het oppervlak gebracht door het afplaggen van de korenlaag. Hierdoor gaat water nog sneller verdampen en ontstaat nieuwe “veraarding.”*

Antwoord: Bij de moerasherstelwerken is er, naast vlakvormige inrichtingen, belangrijke aandacht besteed aan het uitbouwen van een uitgebreid netwerk aan perceelsgrachten om het ganse gebied te bevoeien (infiltratie via de oevers). Mogelijk leidt dit enerzijds inderdaad tot een beperkte verhoging van de algemene evapotranspiratie maar anderzijds zorgt het ervoor dat in de percelen zelf de grondwaterstanden minder diep zakken in de zomer door een verbeterd contact met de slootpeilen. Vooral dat laatste is belangrijk om veraarding en maaiveldaling tegen te gaan.

Reactie: Akkoord. Als veen uitdroogt rot het. Onderhoud van het grachtennetwerk is zeer belangrijk. Het water moet voldoende diep in het gebied komen zodat het niet intern opdroogt. Vanuit grachten zal water worden aangevoerd naar het midden van de percelen, om zo de vochtigheid te blijven behouden.

Door snelle verdamping gaat er veel water verloren. Er zal voldoende water ingelaten moeten worden, het is een complex gebeuren en het is aan te bevelen hier toch voldoende aandacht voor te blijven hebben. Zie ook afspraak onder ZIJP11.

WV1 - regels 2444-2495: *M.b.t. het ontbreken van voor natuurbehoud optimale waterpeilen in de Bethoostersche broeken, de Handzamevallei, het Noordschote- en Reningebroek. De bezorgdheid van heel wat landbouwers in de Handzamevallei dat ook hier aan een waterpeilverhoging zal moeten voldaan worden, net als in het Blankaartgebied (via raamakkoord en NIP). De Handzamevallei en de Bethoostersche broeken zijn hoofdzakelijk in bezit/gebruik van landbouwers en naar de toekomst moet dit ook mogelijk blijven. Voor landbouw is het eventueel haalbaar een beperkte (zowel qua oppervlakte als hoogte) peilverhoging te aanvaarden in de winter. Een aangepast zomerpeil (en de daaraan gekoppelde verminderde toegankelijkheid) is moeilijk tot niet verenigbaar met de huidige landbouwactiviteit in de Handzamevallei. Bovendien fungeert de Handzamevallei als een natuurlijk bufferbekken bij hevige regenval. Zal een verhoging van het zomerpeil deze buffercapaciteit niet voor een stuk ondergraven?*

Antwoord: *Het is niet de bedoeling om in de Bethoostersche Broeken naar hogere zomerpeilen te streven, enkel een verhoogd winterpeil - in overleg met de betrokkenen - teneinde het gebied aantrekkelijker te maken voor overwinterende vogels. Hierbij is het daarenboven niet de bedoeling te mikken op soorten van permanent ondiep overstroomde graslanden maar eerder soorten die een vochtig graslandcomplex benutten met hier en daar wat water, zoals bv. kolgans.*

Reactie: ok.

WV2 – regels 2444-2495: *Op de lokale consultatie (27 september II.) werd tijdens de vragenronde duidelijk gesteld door vertegenwoordigers van ANB dat het niet de bedoeling was te streven naar een waterpeilverhoging in de Handzamevallei zoals dit het geval is in het Blankaartgebied en dat het ook niet de intentie is van ANB om over te gaan tot een aankoopbeleid in de Handzamevallei. Enkel, zo werd gesteld, zou men lokaal, op gebieden in eigendom van ANB experimenteren met waterpeilverhoging op kleinere schaal. In het verslag van de lokale consultatie staat echter iets heel anders te lezen: het gaat vooral over een algemene waterpeilverhoging en de mogelijkheid tot aankopen en pas in tweede instantie wordt eventueel gedacht aan het realiseren van kleinschalige peilverhogingen. M.a.w. de bezorgdheid blijft en een eenduidig antwoord vanuit ANB blijft uit.*

Antwoord: Het is inderdaad niet de bedoeling te streven naar een waterpeilverhoging in de Bethoostersche Broeken naar het scenario van de Blankaart. Dat klopt. De intentie m.b.t. het aankoopbeleid moet echter verkeerd begrepen zijn, want actueel loopt er al een aankoopproject van het ANB in delen van de Handzamevallei (~ 100ha verworven - zie ook bijlage 5 - kaart 6.7). In ieder geval bewandelen we in de Handzamevallei verschillende sporen: stimuleren van natuurherstel op privaat terrein (Drie Mussen) en zelf percelen aankopen voor natuurherstel, specifiek gericht op bepaalde aaneengesloten zones bv. als potentiële kernzone voor kwartelkoning of in functie van effecten van lokale kleinschalige peilverhoging.

Reactie: ok. *Niettemin zou de doelgerichtheid van een eventueel verder aankoopbeleid misschien beter explicieter in het rapport worden vermeld.* Een belangrijk uitgangspunt bij de opmaak van de IHD is dat de sterkste schouders (de natuursector) de zwaarste lasten zullen moeten dragen. Bij de implementatie van de IHD zal blijken welke doelen niet op vrijwillige basis te realiseren zijn en waar de focus van verdere verwerving zich dan op zou moeten richten.

BB1 – regel 2150: *Het normaliseren van de peilen na overstromingen kan voorwerp uitmaken van een overleg. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat de natuurdoelen dicteren op welke manier het peilbeheer moet gebeuren. Ook andere sectoren, niet in het minst de veiligheid van inwoners, moeten een rol kunnen spelen in dit overleg.*

Antwoord: Akkoord. Dat staat reeds zo vermeld bij de mogelijke oplossingen die bij dit knelpunt beschreven staan. Zie regels 2176-2180.

Reactie: ok.

BB11 – regel 2495: *Er kan geen sprake zijn van een verhoging van het zomerpeil in de Handzamevallei. Het rapport moet aangepast worden zodat er niet meer gesproken wordt van een verhoging van het zomerpeil in e Handzamevallei. Het beheer van de winterpeilen na overstromingen kan er voorwerp uitmaken van een overleg. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat de natuurdoelen dicteren op welke manier het peilbeheer moet gebeuren. Ook andere sectoren, niet in het minst de veiligheid van inwoners, moeten een rol kunnen spelen in dit overleg.*

Antwoord: Het is inderdaad niet nodig om de zomerpeilen in de Handzamevallei te wijzigen in functie van deze S-IHD. Zie ook antwoord op opmerking Middenkustpolder. In de zone Drie Mussen / Zijdelinggeleed is het ook niet nodig de winterpeilen te gaan wijzigen. In de zone van de Bethoostersche Broeken is het wel wenselijk dat het winterpeilbeheer beter kan afgestemd worden op de natuurwaarden en potenties. Uiteraard dient dit in overleg te gebeuren met alle lokale betrokkenen zoals ook beschreven onder 'mogelijke oplossingen' - zie regels 2176-2180.

Reactie: Het blijft belangrijk om de vooropgestelde doelen juist te formuleren in de Handzamevallei zodat er ook niet achteraf een andere peilverhoging noodzakelijk is om de doelen wel te bereiken.
Ok.

WV7: *De vraag om nuances te maken en meer te specificeren wat betreft knelpunten in de verschillende gebieden. Het Blankaartgebied kan niet over dezelfde kam geschoren worden als bijvoorbeeld de Bethoostersche broeken of de Handzamevallei of het Noordschote- en Reningebroek.*

Antwoord: Er werd in het rapport aandacht besteed om zoveel mogelijk specifiek te zijn gezien knelpunten, doelen, potenties, ... tussen de verschillende deelzones inderdaad soms sterk verschillen. Gezien de opmerking niet verwijst naar precieze passages in de tekst, maakt dat het lastig om te weten waar precies tekstaanpassingen worden gevraagd. Het ANB gaat er van uit dat, waar relevant, dit door andere lectoren specifiek werd opgemerkt en zal -indien terecht- op die plaatsen de tekst wijzigen.

Reactie: ok.

WV8: *In het rapport wordt meerdere keren verwezen naar de noodzaak van een hoger winter- en zomerpeil in alle gebieden. Wordt bij deze noodzaak tot peilverhoging ook rekening gehouden: § met de huidige klimaatverandering, waar de broeken, meer dan in het verleden, noodzakelijk zullen zijn als natuurlijke waterbuffer? § de effecten van deze maatregelen buiten de SBZ?*

Antwoord: In het rapport wordt énkél voor het Blankaartbekken verwezen naar de noodzaak van een hoger zomerpeil. Qua winterpeilen is het énkél in de Bethoostersche Broeken waar het instellen van een hoger winterpeil wenselijk is. In alle deelzones (m.u.v. Drie Mussen / Zijdellinggeleed) staat het streven centraal om overstromingen (en dan wel de laatste fractie) geleidelijker te normaliseren - wat voor die zones die gravitair afwateren naar de IJzer al kan tegemoetgekomen worden door een peilbeheer van de IJzer dat zich na overstromingen tot op het streefpeil van 3,14 m TAW normaliseert en er niet ver onder zoals nu vaak kan worden waargenomen na winterse overstromingen. Indien er vrees is voor buitenproportionele effecten, dan dienen die onderzocht te worden.

Niettemin is het, om de effecten van klimaatverandering op te vangen, wellicht zinvoller om brongerichte maatregelen te nemen om infiltratie, bovenstroomse buffering en vertraagde afstroom te bewerkstelligen, dan de hoop te richten op een overstromingsgebied benedenstrooms. Overstromingsschade aan harde infrastructuur in de Westhoek komt amper voor in de broeken maar treedt meer en meer bovenstrooms op (Lichtervelde, Kortemark, Vlamertinge, Elverdinge, Poperinge, ...), de peilen in de IJzer- en Handzamebroeken kunnen daar als benedenstrooms buffergebied weinig significante impact op hebben.

Reactie: ok.

WV9: *Het rapport gaat te weinig in op de reeds geleverde inspanningen ifv natuurherstel en instandhouding en de daaruit voortvloeiende resultaten (huidige en naar de toekomst toe) in het gebied: § Het Raamakkoord (met zijn reeds gerealiseerde waterpeilverhoging). § Het NIP de Blankaart (optimalisering waterpeil en herstel rietmoeras). § Project De 3 Mussen in de Handzamevallei - Een deel van bovenstaande projecten werd reeds uitgevoerd en de natuur is daar in volle ontwikkeling. Mogelijk worden een aantal IHD's reeds gehaald?*

Antwoord: Het rapport geeft een beeld van de huidige toestand, inclusief de reeds genomen maatregelen in het kader van de natuurinrichting. Een aantal genomen maatregelen renderen echter pas nadat de beoogde (riet)vegetatie zich ontwikkelt - dit staat telkens zo beschreven in de LSVI-tabellen (Bijlage 2) bij de soorten waar dat relevant is (bv. roerdomp pagina 176). Daarnaast zullen vele maatregelen van de natuurinrichting pas optimaal renderen bij fase 3 van de peilverhoging. Voor een aantal soorten wordt inderdaad verwacht dat met de fase 3 de doelstellingen zullen worden bereikt (roerdomp, porseleinhoen, ...) of toch voor een aanzienlijk deel worden ingevuld (grondeleenden, steltlopers) maar het is alvast duidelijk dat de eerste fase van de peilverhoging momenteel nog onvoldoende tegemoetkomt aan de vereisten van kritische moerasbroedvogels of overwinterende vogels die ondiep overstroomde zones vereisen. Voor het uitwerken van de maatregelen en modaliteiten van de natuurinrichting werd gestart met het bepalen van de doelsoorten en hun noden naar leefgebied en bijhorende randvoorwaarden (bv. waterpeilen). Een groot deel van deze doelsoorten komen nu terug aan bod in deze S-IHD. De S-IHD zijn dan ook maximaal afgestemd op wat reeds binnen het raamakkoord en natuurinrichting is voorzien in het Blankaartbekken (bij fase 3). Het project Drie Mussen komt o.i. in het rapport ook voldoende in beeld. Zie ook ZIJP2.

Reactie: ok.

BB15 – regel 18: *In het SBP kwartelkoning is opgenomen dat de maatregelen om de doelstellingen te bereiken op vrijwillige basis zouden worden ingevoerd. Dit aspect staat niet in de tekst. Voor de duidelijkheid en de leesbaarheid van het document is het aangewezen dit element op te nemen.*

Antwoord: De concrete invulling van de doelstellingen op het terrein zal via de IHD-managementplannen gebeuren. Meer specifiek zullen de opties moeten verkend worden in hoeverre op vrijwillige basis (beheerplannen, ...) aan voldoende geschikte, laat gemaaide graskernen kan gewerkt worden. De ad-hoc nestbeschermingssubsidie voor gevestigde kwartelkoningen op private percelen, die in het SBP voorzien is, is inderdaad op vrijwillige basis, voor landbouwers die in ruil het maai-beheer op hun perceel willen verlaten tot na het broedseizoen.

Reactie: Ok.

Indien er een beheersovereenkomst mogelijk is, waarbij de compenserende vergoeding voldoende hoog is, dan kan het gras blijven staan en ergens anders aangekocht worden.

WV11 – passage 1750-1800: *Recreatieve ontsluiting zorgt voor een hogere maatschappelijke gedragenheid. Die ontsluiting voor recreanten moet dan ook kansen krijgen.*

Antwoord: Recreatieve ontsluiting kan uiteraard, en is op heel veel plaatsen in de SBZ reeds aanwezig. Maar het beschermingsstatuut als Vogelrichtlijngebied beperkt op dat vlak nu eenmaal de mogelijkheden. Wie een vergunningsplichtig initiatief wil nemen in een SBZ weet vanaf de start dat de vrijheid van uitvoering van zijn plannen door dat kader beperkt zal worden. **Zie ook antwoord bij ZIJP4.**

Reactie: ok.

HVV/APB2: *Als WBE zijn wij al enkele jaren in samenwerking met ANB met duidelijke overeenkomsten wat betreft de jacht in deze gebieden. Wij willen intensief meewerken aan het behoud van deze natuur en de biodiversiteit, met de gemaakte overeenkomsten is er evenwicht tussen beide gevonden met enerzijds een betrekkelijke vorm van jacht en anderzijds het creëren van rustgebieden. Ik heb dit volledige dossier niet volledig kunnen doornemen maar versta hieruit dat er ruimte is voorzien voor verdere samenwerking zoals deze nu al verloopt. Enige die wij willen hieraan toevoegen is of er mogelijkheid is om de predatorcontrole in deze gebieden te kunnen afstemmen zoals gebeurt bij reguliere jachtgebieden. Dit omdat de jachtopeningstijd van 15 oktober tot 15 november onvoldoende is om aan positieve predator controle te doen. Bijzondere jacht zou hierin de perfecte aanvulling zijn want 2 maand is onvoldoende om de biodiversiteit positief te beïnvloeden.*

Een opmerking die ik nog wil meegeven, is betreffende de aanleg van een wandelpad. Als men spreekt over een rustgebied dan is het niet aan te raden nog een extra wandelpad aan te leggen dwars door dit gebied. Ik denk dat het behoud van de huidige wegen een betere oplossing biedt zoals deze nu zijn en dat er misschien beter een verkeersregel opgelegd word naar uitzonderlijk plaatselijk verkeer zodat het onnodige sluipverkeer word teruggedrongen om rustgebied te garanderen. Wandel of fietsgelegenheid is er nu voldoende aanwezig, een verdere uitbreiding hiervan zou niet positief zijn voor deze vogelrichtlijngebieden. Wij ondervinden in deze gebieden in de winter, wanneer de ganzen voldoende aanwezig zijn, al genoeg verstoring door wandelaars en fotografen die zelfs hun wagen meenemen in de onmogelijkste plaatsen in dit gebied en de aanwezige populaties telkenmaal laten opvliegen. Dus als conclusie is verder uitbreiding hiervan NIET aan te raden en past dit niet in het natura 2000 project.

Antwoord: Het ANB wijst erop dat predatorcontrole van vos nu reeds kan geoptimaliseerd worden via de inzet van het bestaande instrument, met name bijzondere bejaging. Wat de recreatieve ontsluiting van het gebied betreft verwijzen we naar ons eerdere antwoord met betrekking tot deze problematiek (ZIJP4, WV6, WV10, WV11 ...).

Reactie: ok.

4.3 Algemene vragen

Algemene vragen zijn opmerkingen die eerder informatief van aard zijn: vragen om bijkomende achtergrondinfo, wat meer duiding bij bepaalde zaken etc. Danny Maddelein overloopt.

ZIJP5: *Expertgroep: slechts zeer beperkte samenstelling (3 personen uit 2 sectoren [INBO en ANB]), geen aanwezigheid van waterbeheerders, landbouwsectoren, ...*

Antwoord: De expertgroep betreft een aantal personen die vanuit een specifiek ecologische gebiedsexpertise een insteek heeft gegeven aan het ontwerp-rapport vooraleer dat aan de wetenschappelijke begeleidingscommissie werd voorgelegd. Wat de andere sectoren betreft, werd de analyse/het verzamelen van de gegevens wel gedaan door de auteur van het ANB volgens het op voorhand met de betrokken actoren besproken sjabloon. Via de WBC, de GOI en de lokale consultatie biedt dit de vertegenwoordigers/experten de mogelijkheid op een overzichtelijke manier na te gaan of de sectorale aspecten correct werden geïnventariseerd en geïnterpreteerd.

Reactie: ok.

ZIJP6: *Waarom ontbreken instanties als De Watergroep en vertegenwoordigers van de Provinciale visserijcommissie op deze belangengroepvergadering?*

Antwoord: De Watergroep is vertegenwoordigd via Dhr. Tom Diez, die zich op de eerste vergadering moest verontschuldigen. De samenstelling van de lokale consultatie ligt min of meer vast via afspraken die terzake werden gemaakt door de gewestelijke vertegenwoordigers (GOI) doch kan naargelang de situatie worden uitgebreid (bv. waterbeheerders, regionale landschappen, ...). In essentie worden vertegenwoordigers betrokken van eigenaars, beheerders, besturen en organisaties die ofwel rechtstreeks impact kunnen ondervinden van de instandhoudingsdoelstellingen dan wel via hun werking er aan kunnen bijdragen.

Reactie: ok.

ZIJP7 – regels 1688-1689: *In het Blankaartbekken zijn de peilen afgestemd op het raamakkoord. In dit raamakkoord werden finaal de meest optimale waterpeilen beoogd. Wordt hiermee een afwijkingen beoogd op het raamakkoord?*

Antwoord: De finale (fase 3) peilen van het raamakkoord (optimale peilen voor het natuurbehoud) beogen een peilregime te betrachten dat zoveel mogelijk doelen kunnen gerealiseerd worden binnen het Blankaartbekken. Hierbij zal wel vooral aandacht uitgaan naar de doelen voor de meest kritische soorten die de hoogste vereisten stellen naar waterpeilen. Het raamakkoord blijft onverminderd van kracht. **Zie ook hoger – antwoord bij ZIJP2.**

Reactie: ok.

ZIJP18 – regels 2170-2175: *Het opdoeken van een lokale grondenbanken is nefast voor de verwerving van aaneengesloten zones. Eigenaars dienen correct te worden vergoed of uitgeruild.*

Antwoord: De lokale grondenbank zal opgaan in een ruimere grondenbank die in gans Vlaanderen wordt ingezet voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Het principe van het correct vergoeden of uitruilen blijft evenwel ongewijzigd behouden.

Reactie: Ok.

Er is nog een vraag naar verduidelikheden van de grondenbanken: hoe zit het met flankerend beleid voor getroffen bedrijven in het kader van PAS? Er zijn verschillende grondenbanken actief of in oprichting. Relevant in het IHD-verhaal zijn de grondenbank ANB voor IHD (nog niet operationeel) en 2 grondenbanken VLM: één voor de aankoop van ruilgronden en één voor het op vraag van de getroffen landbouwer opkopen van eventuele PAS-bedrijven (in deze SBZ niet aan de orde).

BB9 – regel 2416: *Kan kwartelkoning ook broeden in graanakkers?*

Antwoord: Kwartelkoningen kunnen in principe in landbouwgewassen broeden die een vergelijkbare structuur hebben als hooiland (graanakkers, vlas, ...). In het Engels heet de soort Corncrake, wat verwijst naar het (historisch) broeden in graanvelden. De moderne graanvelden vormen voor de soort echter geen geschikt leefgebied meer (intensievere teelt, amper onkruiden en dus voedsel in het perceel, ...). De enige akkerbouwteelt waar de soort nog min of meer regelmatig in wordt vastgesteld (bv. de situatie in Groningen) is luzerne. Doch ook in luzerne is het broedsucces afhankelijk van een aangepast beheer (niet alles ineens maaien, van binnen naar buiten toe maaien).

Reactie: ok.

BB12 – regel 18: *Kolgans overschrijdt in sommige winters in de Ijzervallei de 1% norm. Ik ga er van uit dat dit niet meer het geval zal zijn als men een te hoog waterpeil voorziet in de winter.*

Antwoord: De 1% norm voor kolgans ligt op 12.000 exemplaren (o.b.v. populatieschatting 2012). Dit aantal wordt sinds de winter 2008/2009 tijdens de midmaandelijke watervogeltellingen iedere winter gehaald (zie Bijlage 11 - Tabel 1), de laatste jaren zelfs ruimschoots. De verwachting voor de toekomst is dus dat die 1%-norm als seizoensmaximum moeiteloos gehaald wordt.

Niet in alle deelzones valt het winterpeil te sturen, hoogstens het peilverloop na overstromingen. Grote overstromingen waarbij de ganse broeken overstromen en er dus geen hoger gelegen uitwijkzones voor kolgans meer beschikbaar zijn, komen zelden voor. In het Blankaartbekken is wel te verwachten dat er een aantal belangrijke actuele rust/foerageergebieden voor kolgans bij fase 3 van de natuurinrichting zullen verdwijnen (centrale Merkembroek, delen van de Steenbeekvallei, delen van het Rhillebroek en delen van het Woumenbroek) zodat er voldoende aandacht moet zijn om de geschiktheid in de overige zones van de SBZ die nu al van belang zijn voor de soort (Westbroek, broeken Noordschote-Reninge, Oostdijk-Pellemaet) te behouden en in zones met grote potentie (Bethoostersche Broeken) die geschiktheid te verbeteren.

Reactie: ok.

BB13 – regel 18: *Het moerasbos wordt behouden. Is dit niet nadelig voor de kwartelkoning waarvan zeer hoge doelen worden vooropgesteld en waarvoor men zeer veel overheidsmiddelen aan wil besteden?*

Antwoord: Het moerasbos bevindt zich op één van de laagstgelegen zones in de Blankaart. Deze zone is actueel al té nat (laat staan bij peilverhoging fase 3) om tot geschikt leefgebied voor kwartelkoning te kunnen ontwikkelen - stel dat het wordt gekapt, dan ontwikkelt deze zone zich immers tot rietmoeras, wat voor kwartelkoning ongeschikt is als leefgebied. Dergelijk moerasbos bestaat tevens uit relatief laagblijvende wilgenstruwelen zodat een eventuele negatieve impact op de openheid van het aangrenzende landschap waar wél geschikt kwartelkoningleefgebied aanwezig is, eerder beperkt is. In 2015 was er ten andere een roepost van kwartelkoning op minder dan 100m van dit moerasbos wat een indicatie is dat dit voor de soort niet als storend wordt ervaren.

Reactie: ok.

DIKSM4 – regels 2075-2100: *Voor de instandhouding van typische soorten van de broeken is het behoud van een traditioneel hooiweidebeheer aangewezen... Gebeurt dit puur vrijwillig of...?*

Antwoord: Het is niet de bedoeling dit te verplichten.

Reactie: ok.

DIKSM1 – regel 19 / **DIKSM2** – regel 20: *Er is een lijst opgesteld van prioritaire inspanningen... Hiermee zullen niet alle knelpunten opgelost kunnen worden en niet alle doelen gehaald... Wat met het "openstaande saldo"?*

Antwoord: Na vaststelling van de S-IHD wordt via managementplannen de stapsgewijze realisatie van de doelen opgevolgd. Hierbij wordt in overleg met alle betrokkenen bekeken hoe het openstaande saldo evolueert en kan worden ingevuld.

Reactie: ok.

DIKSM5 – regels 2175-2200: *Bij evt. inkomensverlies moeten de nodige milderende maatregelen worden voorzien... Zoals??*

Antwoord: We denken hierbij aan een vergoedingssysteem voor daling van de landbouwwaarde van percelen als gevolg van de ingrepen cf. het flankerend beleid bij natuurinrichtingsprojecten.

Reactie: ok.

Een ad-hoc subsidie (op vrijwillige basis) voor nestbescherming van bepaalde broedvogels (kwartelkoning, bruine en grauwe kiekendief, velduil en grauwe gors) op private percelen bestaat reeds via de jaarlijkse projectoproep nestbescherming van het ANB. Afhankelijk van de situatie benadert het ANB, de VLM-bedrijfsplanner, het Regionaal landschap of Natuurwerkgroep De Kerkuil de landbouwers op wiens perceel een nest wordt vastgesteld.

DIKSM6 – regels 2200-2225: *Controle en handhaving op bepaalde verstoringsbronnen en verstoring in rustzones... Is dit een taak voor de gemeenten?*

Antwoord: In eerste instantie zou een duidelijke afbakening met de nodige uitleg en goede afspraken met de betrokken actoren reeds in belangrijke mate aan de problematiek moeten kunnen tegemoetkomen. Wanneer bepaalde bezoekers zich daar niet aan houden, kunnen deze daar dan op gewezen worden door het ANB (boswachters, natuurinspectie) of andere lokale actoren (Natuurpunt, jachtwachters, ...). Sanctioneren en politieel optreden is niet meteen de bedoeling. Waar dergelijke afbakening eventueel aanleiding zou geven tot gebruiksbeperkingen op de openbare wegen, lijkt een taak weggelegd voor de lokale politie gezien de Natuurinspectie van het ANB niet kan optreden m.b.t. het niet naleven van de wegcode. De belangrijkste rustzones zijn evenwel enkel ontsloten d.m.v. doodlopende openbare wegen en daarop aantakende hoofderven.

Reactie: ok.

4.4 Discussiepunten

Onder de discussiepunten worden die opmerkingen gebundeld die betrekking hebben op de geformuleerde doelen en gelieerde inspanningen. Danny Maddelein overloopt.

HVV/APB1 – regels 2529-2534: *In dit rapport worden o.a. doelen opgenomen voor de roerdomp en de bruine kiekendief. Beide soorten zijn grondbroeders, waarbij het broedsucces (in het bijzonder in suboptimaal broedhabitat) negatief kan beïnvloed worden door predatie. Teneinde na te gaan of predatorcontrole een oplossing kan bieden voor het behalen van een goede staat van instandhouding van deze Natura2000-soorten in het gebied, wordt een proefproject gestart rond predatorcontrole. Het project wordt opgevolgd en waar nodig bijgestuurd op basis van de resultaten, teneinde uit te zoeken of en onder welke omstandigheden predatorcontrole het nestsucces van roerdomp en bruine kiekendief lokaal kan verbeteren.*

Antwoord: De in het rapport beschreven prioritaire actie werd toegevoegd na een discussie rond dit thema in de GOI. Het is immers niet duidelijk welke predatoren precies verantwoordelijk zijn voor predatie van nesten van bruine kiekendief. Het idee was om dus eerst daarnaar onderzoek te verrichten en op basis van de resultaten te zien in hoeverre predatorcontrole daar een bijdrage aan zou kunnen leveren. We stellen dus voor de tekstpassage te behouden. Los daarvan voorziet de jachtwetgeving momenteel al de mogelijkheid tot bijzondere bejaging op vos ten behoeve van de wilde fauna en flora, en dit in de periode van half mei tot half oktober. ANB stelt voor om samen met de jachtsector te bekijken wat mogelijk is in het SBZ cf. de wetgeving en lokale situatie.

Reactie: HVV/APB stelt dat er niet meer moet onderzocht worden of er een predatieprobleem is maar eerder opgetreden worden tegen de effectieve predatie. Daarbij kan dit nog steeds wetenschappelijk begeleid worden (vb. twee zones vergelijken resp. mét en zonder predatorcontrole). ANB is niet echt grote voorstander van dergelijk onderzoek omdat reeds vaak gebleken is dat nestcontrole effectief aanleiding geeft tot verhoogde predatie omdat de toegang tot de nesten gefaciliteerd wordt. HVV/APB gaat akkoord met voorstel ANB om dit in overleg aan te pakken.

Er worden geen bemerkingen hierbij geformuleerd door de andere partijen in de zaal.

BB3 – regel 2413: *Behoud van de actuele populaties, met mogelijks lokale uitbreiding wanneer aan kwaliteitsdoelen voldaan is. We pleiten overal voor het schrappen van het tweede zinsdeel. Het doel is het behoud, als de populatie uiteindelijk hoger wordt blijft het doel wat het is.*

Antwoord: Akkoord. De focus ligt op de instandhouding van het areaal van die soorten. Deze soorten komen als kleine populaties aan de rand van hun verspreidingsgebied voor en de instandhouding van de huidige populatie is de doelstelling hier. Het tweede zinsdeel wordt geschrapt bij platte schijfhoren, kamsalamander, poelkikker en vleermuizen.

Reactie: iedereen gaat akkoord.

BB4 – regel 2416: *Blauwborst: doel moet beperkt worden tot het behoud van de huidige populatie. De kwaliteitsdoelstellingen moeten worden aangepast: De peilverhoging in het deelgebied Handzamevallei moet verwijderd worden uit het rapport.*

Antwoord: Met betrekking tot deze soort stelde het INBO in 2014: "*Bij gebrek aan recente inventarisatiegegevens is het moeilijk om een betrouwbare populatieschatting voor het gebied te maken. Wellicht is de kaap van 50 broedparen inmiddels reeds ruim overschreden.*" Het doel 'populatie in goede SVI' (> 60) is actueel dus zo goed als zeker al aanwezig. In principe kan het pijltje in dit tekstvak inderdaad beter vervangen worden door een '=' en tekstueel '*behoud van een populatie in goede instandhouding*'. De passage m.b.t. de kwaliteitsverbetering in de Handzamevallei kan inderdaad ook beter geschrappt worden bij deze soort, blauwborst heeft immers een voorkeur voor ruigere rietkragen en is minder kritisch ten aanzien van zomerpeilen.

Reactie: ok.

BB5 – regel 2416: *Bruine Kiekendief: De kwaliteitsdoelstellingen moeten worden aangepast: De peilverhoging in het deelgebied Handzamevallei moet uit het rapport.*

Antwoord: Bij de kwaliteitsdoelstellingen voor de bruine kiekendief staat geen peilverhoging in de Handzamevallei vermeld. Kwaliteitsverbetering zal daar vooral gericht zijn op het doen toenemen van de ecologische infrastructuur (rietkragen, ...). Voorstel om dit duidelijker te formuleren als volgt: '*... in de Handzamevallei ontbreekt momenteel voldoende ecologische infrastructuur (rietkragen, ruige rietgrachten, ...), wat niet belet dat de soort er onregelmatig tot broeden komt.*'

Reactie: ok.

BB8 – regel 2416: *Kwartelkoning: De doelstellingen voor kwartelkoning ligt vast op 23 via het SBP. De oppervlaktedoelstelling is in het rapport maximaal ingevuld. Door de grootte van het gebied krijgen we schaalvoordelen en is een oppervlaktedoelstelling van 30ha per BP overdreven. Boerenbond vraagt om de brede vork van de oppervlaktedoelstelling aan te passen tot een redelijke oppervlakte.*

Antwoord: De oppervlaktedoelstelling voor de kwartelkoning wordt in de tabel (p102) gespecificeerd met de oppervlaktevork 10-30 ha per broedkoppel; het rapport gaat dus niet a priori uit van de maximale invulling van de oppervlaktedoelstelling (30ha). Idealiter worden grotere aaneengesloten zones voor de soort voorzien waarbij de dichtheden hoger kunnen zijn (de soort neigt er immers naar om roepkoren en broedclusters te vormen) en er in totaal dus naar de ondergrens van de vork kan toegewerkt worden. Dit is echter afhankelijk van de omvang en de kwaliteit van de zones die voor de soort zullen kunnen worden gecreëerd. Gezien die zones op heden nog niet concreet zijn, houden we de oppervlaktevork onder beoordeling 'voldoende' uit de beoordelingstabel van de lokale staat van instandhouding (LSVI) aan die overigens overeenstemt met de vermelde oppervlaktevork die in het SBP Kwartelkoning voor de SBZ IJzervallei staat beschreven.

Reactie: *Ok, weliswaar de nuance maken dat de onderkant van vork gekozen kan worden. In een ideaal geval kan men erin slagen de dieren per 4/5/6 te clusteren in aaneengesloten zeer geschikte gebieden. In goede kwartelkoningjaren wordt dit ook zo waargenomen in de broeken, zodat dergelijk scenario wel realistisch is. Het ligt ook in lijn met de analyse van de SBZ IJzervallei in het SBP kwartelkoning.*

Tekstaanpassing: toevoegen in tabel *'Bij voorkeur worden de territoria geclusterd in een aantal kernen, zodat er naar de ondergrens van deze vork toe wordt gewerkt'*.

BB10 – regel 2444: *Ontwikkelen van kleine moeraskernen kan voor Boerenbond enkel door het inrichten van gebieden die momenteel in eigendom zijn van ANB en waar men indien nodig het maaiveld verlaagt. Het kan niet de bedoeling zijn om in de Handzamevallei moeraskernen te ontwikkelen door een waterpeilverhoging.*

Antwoord: Er is in het rapport nergens sprake van moerasontwikkeling in de Handzamevallei door waterpeilverhoging. Daarnaast is het de bedoeling dat ook particulieren kunnen bijdragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en is het bijgevolg niet aangewezen bij voorbaat maatregelen te koppelen aan eigendomstoestand.

Reactie: ok.

PBOB1: *In het kader van de lokale eerste consultatieronde bij de opmaak van de Specifieke Instandhoudingsdoelstellingen voor de Speciale Beschermingszone 'Ijzervallei' wensen wij een bijkomende duiding te geven over de werking van de Polder binnen dit gebied.*

Bij de analyses van de knelpunten is één knelpunt het waterpeilbeheer. Hier komt het kwalitatieve doel met betrekking tot waterpeilen vaak aanbod, door de creatie van waterrijke gebieden. De prioriteiten bestaan hierbij in het realiseren van rustgebieden voor overwinterende watervogels door het verhogen van winterpeilen.

Het peil in de waterlopen binnen het gebied van de Polder Bethoostersche Broecken wordt op 2,80/2,90 TAW gehouden. Van nature uit zijn de broeken een waterrijk gebied waar door regelmatig onderhoud van de vele laantjes, poelen, polderwaterlopen, in dit gebied voldoende waterretentie ontstaat. Dit bewijst dat niet enkel het waterpeil een knelpunt is maar dat een voldoende onderhoud van bestaande waterpartijen al een even groot effect nastreeft. De laantjes liggen er nu al drassig bij, dus als het peil nog verhoogd wordt worden ook de landerijen en de woongebieden bedreigd door een langdurige wateroverlast. De Polder Bethoostersche Broecken fungeert normaal gezien als potpolder ter vrijwaring van de bewoning te Handzame-Kortemark. Als binnen het poldergebied niet voldoende buffering kan voorzien worden komt die functie in het gedrang. Met alle gevolgen vandien.

Het Bestuur van de Polder Bethoostersche Broecken kan niet akkoord gaan met een peilverhoging in de Handzamevallei. Het verhogen van het winterpeil druist in tegen de principes van een veilig waterbeheer, dat erop gericht is alle belangen binnen het stroomgebied, en in de eerste plaats de veiligheidsbelangen, te vrijwaren. Het winterpeil heeft een grote impact op de afwatering van het gehele poldergebied van vele honderden hectaren groot met bestemming landbouw – en woongebied.

Antwoord: Het ANB beaamt dat het onderhoud van het waternetwerk noodzakelijk is om de waterpeilen in het gebied goed te kunnen sturen. De bedoelde peilverhoging in de winterperiode is er eerder op gericht om het water minder diep onder het maaiveld te brengen, eerder dan voldoende water in de grachten zelf te voorzien. Het knelpunt wordt in het rapport vermeld omdat op het terrein de peilen in de polderwaterlopen toch lager ervaren worden dan de vermelde 2,80-2,90 (eerder 2,60-2,70). Het ANB erkent ook de functie van de Bethoostersche Broecken als waterbuffer en zou graag verder in dialoog gaan met de waterbeheerder, eigenaars en gebruikers om na te gaan op welke manier een compromis kan gevonden worden mbt winterpeilen en peilbeheer na overstromingen, rekening houdende met de verschillende functies die het gebied heeft (landbouw, overstromingsbuffer, ...).

Reactie: Ok. De polder Bethoostersche Broecken is niet a priori gekant tegen een eventuele winterpeilverhoging maar kan zich evenmin zonder toetsing van de effecten op harde randvoorwaarden in haar gebied (effecten naar veiligheid, buffer, ...) hierover uitspreken. De polder is bereid om in overleg te gaan om te onderzoeken wat de mogelijkheden kunnen zijn en welke randvoorwaarden daarbij dienen onderzocht te worden teneinde te garanderen dat een eventuele peilverhoging de andere doelstellingen en aandachtspunten van de polder niet in gevaar brengt.

ABS1: *Het aantal dieren en vogels dat men wil in stand houden is veel meer of dat er nu aanwezige zijn. De soorten graslanden waar ze in verblijven is niet altijd aanwezig. Het gevaar is dat men soorten graslanden moet aanleggen om deze dieren in stand te houden. Daarom ben ik van oordeel dat het soort dieren en vogels enkel te houden die daar nu leven en ook de dieren en vogels te houden die goed uitkomen voor het beheer van die graslanden door landbouwers.*

Antwoord: De IHD leggen doelen op voor bepaalde soorten die van Europees belang zijn. Deze doelen werden per soort voorzien op de best geschikte locaties in Vlaanderen. We kunnen die niet zomaar vervangen door doelen voor andere soorten. Bovendien komen de doelen voor de meeste soorten hier neer op het behoud van de huidige aantallen.

Reactie: ok.

Voor alle discussiepunten werd aldus een consensus bereikt tijdens het lokaal overleg.

4.5 Voorstellen tot tekstaanpassingen

De voorstellen tot tekstaanpassingen verschillen in die zin van de discussiepunten dat het doel van de opmerkingen erin bestaat de rapporttekst duidelijker en correcter te maken. Floris Verhaeghe presenteert de binnengekomen opmerkingen op scherm en heeft voor een aantal passages reeds een voorstel van herformulering opgemaakt. In overleg met de vergadering, in het bijzonder de indiener van de opmerking, wordt overlopen of de aanpassing voldoende tegemoet komt aan de vraag. Wijzigingen worden in real-time in het document aangebracht en op scherm geprojecteerd teneinde op de vergadering zelf een goedkeuring van de gewijzigde passage te kunnen bekomen.

Hieronder worden de opmerking, de originele passages en de tekstaanpassing zoals gewijzigd en goedgekeurd op het overleg weergegeven. De passages die een wijziging betreffen met betrekking tot de oorspronkelijke tekst, worden voor de duidelijkheid in het rood aangegeven.

Over alle tekstaanpassingen was er consensus in de zaal.

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP10 & Bekkensecretariaat van het IJzerbekken – BSEC3
Regelnummers	1688-1689 & 1824
Originele tekst	<i>"In bepaalde deelgebieden (Blankaartbekken en Bethoostersche broeken) worden winterpeilen kunstmatig laag gehouden zodat dergelijke situaties niet of slechts kortstondig voorkomen."</i>
Opmerking	ZIJP10: Enige nuancering is noodzakelijk! Bovendien dient gesteld dat de Broeken een belangrijke buffervoorraad vormen. Met het oog op de huidige klimaatverandering is het noodzakelijk om deze buffervoorziening te vrijwaren. BSEC3: Vanuit de principes van het integraal waterbeleid "<u>en de werking van de bekkenstructuren</u>" kan er met de waterbeheerders gekeken worden naar het uitwerken van maatregelen die zowel het natuurherstel als het meer geïntegreerd beheer van het watersysteem beogen.
Antwoord ANB	ZIJP10: M.b.t. het Blankaartbekken is enige nuance inderdaad op zijn plaats gezien de bestaande afspraken m.b.t. de inzet van de pompcapaciteit. Niettemin hoort deze passage niet echt thuis bij de beschrijving van de zwakte maar eerder bij de bedreigingen, waar het reeds staat vermeld. Een eerste voorstel tot tekstaanpassing om aan de opmerking tegemoet te komen bestaat er in om passage op regels 1687-1689 (zie hoger geciteerd) te schrappen. Onder bedreiging 1 wordt verder reeds uitvoerig de randbemerking gemaakt (passage 1866-1879) dat er een evenwicht dient gezocht te worden tussen voldoende hoge peilen en veiligheid (buffer). Daarnaast kan de opmerking m.b.t. de buffervoorziening beter explicieter bij kans 7 worden toegevoegd gezien het bufferend vermogen zowel maatschappelijk als ecologisch relevant is. BSEC3: Akkoord met voorstel van toevoeging. Voorstel tot toevoegingen op regel 1824-1826: "<i>Vanuit de principes van het integraal waterbeleid en de werking van de bekkenstructuren kan er met de waterbeheerders gekeken worden naar het uitwerken van maatregelen die zowel het natuurherstel als het meer geïntegreerd beheer van het watersysteem (overstromingsbuffer, watervoorziening, landbouw, ...) beogen."</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP12
Regelnummers	2061
Originele tekst	" <i>Hogere zomerpeilen leiden doorgaans ook tot een betere waterkwaliteit.</i> "
Opmerking	'Nuancering': hogere waterpeilen leiden niet noodzakelijk tot betere waterkwaliteit. Wanneer waterpeil langdurig hoger is dan het maaiveld kunnen grassen beginnen rotten. Hierdoor ontstaat minerale olie op het wateroppervlak die nefast is. Bovendien kan een peilsverhoging in het zomerseizoen ervoor zorgen dat traditioneel hooi- en begrazingsbeheer dat in dit SBZ beoogd wordt, onmogelijk wordt gemaakt.
Antwoord ANB	Hier wordt bedoeld dat hogere <u>slootpeilen</u> zorgen voor een betere kwaliteit van het water <u>in de sloten</u> . Het is geenszins de bedoeling om -tenzij daar waar naar moerasontwikkeling wordt gestreefd- zomerpeilen in te stellen boven het maaiveld. Voorstel tot herformulering als volgt: " <i>Hogere slootpeilen zorgen 's zomers doorgaans ook voor een betere waterkwaliteit in de sloten.</i> "

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP13 en ZIJP16
Regelnummers	2127-2134 en 2154-2162 (knelpunt suboptimaal peilbeheer)
Originele tekst	2127-2134: "Hoewel de lagergelegen zones in de SBZ-V gekenmerkt worden door regelmatige (winterse) overstromingen en ze daardoor haast uitsluitend als permanente graslanden worden beheerd, overheerst in sommige zones nog steeds het streven om de peilen 's winters laag te houden, overstromingen te vermijden en deze in tijd te beperken. Nochtans zouden hogere winterpeilen een veel gunstiger situatie creëren voor overwinterende en doortrekkende watervogels en steltlopers en tevens geen harde infrastructuur in gevaar brengen, geen significante landbouwschade veroorzaken aan de graslanden en tegelijk afvoerpieken op de IJzer kunnen beperken door de vertragende en bufferende werking." 2154-2162: "In bepaalde deelgebieden wordt ernaar gestreefd om het water bij overstromingen zo snel mogelijk terug weg te pompen, zonder dat daar steeds een objectieve reden naar bescherming of veiligheid van harde infrastructuur voor aan te wijzen is. In functie van overwinterende watervogels is het beter het wegpompen op een meer geleidelijke manier te organiseren zodat ondiepe plassen tijdens het winterseizoen langer aanwezig blijven in de SBZ. In het Blankaartgebied werden al afspraken gemaakt om wanneer overstromingspeilen onder een bepaalde drempel zijn gezakt, de pompcapaciteit te verminderen zodat de rest van het overstromingswater langzamer wordt weggepomt (bij eventuele zomerse overstromingen wordt wél gestreefd naar een zo snel mogelijke normalisatie van de peilen)."
Opmerking	ZIJP13: Gelieve deze zones te verduidelijken en te specificeren zodat de impact effectief kan worden onderzocht. Als belangengroep is het moeilijk een correct advies te formuleren wanneer dit onvoldoende wordt verduidelijkt. ZIJP16: Wordt hier specifiek verwezen naar de Handzamevallei? Zuidijzerpolder watert met uitzondering van het Blankaartbekken (raamakkoord) gravitair af. Gelieve de verwijzingen te specificeren om duidelijkheid te brengen in het rapport.
Antwoord ANB	Beide paragrafen gaan in principe over 2 verschillende zaken: de winterpeilen an sich en het peilbeheer bij normalisatie van overstromingspeilen. Het is beter beide paragrafen bij elkaar te doen aansluiten, nu staat er een paragraaf tussen over de zomerpeilen, wat niet logisch is. Met betrekking tot de winterpeilen gaat het over de Bethoostersche Broeken, toch het gedeelte onder invloed van de pompstations van Esen en Zarren/Werken en het Blankaartbekken. Twee zones waarvan de winterpeilen onafhankelijk van het IJzerpeil worden geregeld door middel van bemaling. Daar speelt het knelpunt m.b.t. de winterpeilen, de overige gebieden zijn afhankelijk van het IJzerpeil. Bij de normalisatie van de peilen na overstromingen, is het peilbeheer van de onderbemaalde gebieden afhankelijk van de pompwerking. Voor het Blankaartbekken zijn er reeds afspraken rond geleidelijke normalisatie om de voor watervogels gunstige situatie langer beschikbaar te houden. Voor de Bethoostersche Broeken is er nog geen dergelijke afspraak/werkwijze. Voor de overige gebieden volgt de normalisatie van de peilen het peilbeheer van de IJzer. Indien de IJzerpeilen na grote overstromingen onder het streefpeil van 3,14m TAW worden gebracht, leidt dit tot een versneld droogvallen van die gebieden waarin het peil bepaald wordt door de IJzerpeilen (Westbroek, Kimmelbeekvallei, Broeken Noordschote-Reninge, Riolenbroek, Oostdijk-Pellemaet ...). Meteen na overstromingsperiodes of periodes met hoge waterstanden is immers vaak vast te stellen dat de IJzerpeilen tot onder de 3m TAW zakken waardoor de gunstige periode met ondiep overstroomde graslanden in vernoemde zones sterk wordt verkort.

	Voorstel om tekst te herformuleren en verduidelijken – hierbij worden beide paragrafen na elkaar gezet en wat verweven: <i>“Hoewel de lagergelegen zones in de SBZ-V van nature gekenmerkt worden door regelmatige (winterse) overstromingen en ze daardoor haast uitsluitend als permanente graslanden worden beheerd, overheerst bij sommige waterbeheerders nog steeds het streven om de peilen ‘s winters lager te houden dan nodig vanuit veiligheidsoogpunt, overstromingen te vermijden en deze in tijd te beperken. Een specifieke problematiek m.b.t. overwinterende watervogels betreft net het snel normaliseren van de waterpeilen na winterse overstromingen, zij het door het snel normaliseren door het wegpompen van het overstromingswater tot op een voor het natuurbehoud lage winterstreefpeelhoogte (Bethoostersche Broeken), zij het door het IJzerpeil in de nasleep van overstromingen tot onder het streefpeil te laten zakken zodat de deelgebieden die gravitair naar de IJzer afwateren ook versneld ontwateren.</i> <i>Vooral in periodes met ondiep overstroomd grasland, vaak net in de nasleep van overstromingen, lopen de aantallen overwinterende watervogels immers doorgaans heel hoog op. Door ook de laatste fractie van de overstroming versneld te normaliseren, wordt deze gunstige periode sterk verkort. In functie van overwinterende watervogels is het wenselijk de peilnormalisatie na overstromingen (zij het via het peilbeheer van de IJzer, zij het via lokale kleinschalige maatregelen in het gebied die leiden tot een vertraagde afvoer naar de IJzer), rekening houdend met het garanderen van de noodzakelijke veiligheid (voorspelde neerslag), op een meer geleidelijke manier te organiseren zodat ondiepe plassen tijdens het winterseizoen langer aanwezig blijven. In het Blankaartgebied werden al dergelijke afspraken gemaakt om, wanneer overstromingspeilen onder een bepaalde drempel zijn gezakt, de pompcapaciteit te verminderen zodat de rest van het overstromingswater langzamer wordt weggepompt (bij eventuele zomerse overstromingen wordt wél gestreefd naar een zo snel mogelijke normalisatie van de peilen). Een gelijkaardig regime zou ook kunnen bijdragen aan een verhoogde aantrekkelijkheid van de Bethoostersche Broeken voor overwinterende vogels.”</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP15 + Boerenbond BB18
Regelnummers	2134-2144 (knelpunt suboptimaal peilbeheer)
Originele tekst	<i>"Daarnaast stelt zich, vooral in het Blankaartgebied, een probleem met het zomerpeil. Momenteel is het peil er te laag voor de leefgebieden van de beoogde moerasbroedvogels. Rietvegetaties verruigen en verbossen bij te lage waterstanden. Hierdoor verdwijnen en degraderen ook de biotopen van bijlagesoorten zoals Bruine kiekendief en Roerdomp en worden hun broedplaatsen beter toegankelijk voor grondpredatoren. Naast andere oplossingen kan predatorcontrole al dan niet tijdelijk een oplossing bieden. Bijkomend onderzoek is nodig om de noodzaak aan te tonen. De verhoging van het waterpeil is niettemin de meest duurzame optie om op termijn predatie door grondpredatoren te beperken. Een hoger peil afgestemd op de noodzaken vanuit natuuroogpunt maakt deel uit van een Raamakkoord dat door alle betrokken partijen in het Blankaartgebied werd gesloten."</i>
Opmerking	ZIJP15: Peil raamakkoord wordt 's zomers niet gehaald bij langdurige droogte: Druk vanuit landbouw voor captatie van oppervlaktewater (beregening, drinkwater, ...), Grote verdamping in ondiepe plas- /draszones, Geen permanente aanvoer uit stroomopwaarts gelegen gebieden, Slechte waterkwaliteit in de IJzer (salaniteit, bentazon, ...). Drie van de vier oorzaken zijn gelegen buiten SBZ gebied! BB18: <i>"Er stelt zich, vooral in het Blankaartgebied, een probleem met het zomerpeil."</i> Dit is een heel negatieve beschrijving om te besluiten dat het bijna opgelost is door het Raamakkoord. Deze passage zou positiever kunnen klinken.
Antwoord ANB	Deze passage zal wat genuanceerd worden cf. de eerdere toelichting bij ZIJP11 (aandachtspunt). De passage is inderdaad ook nogal cru en niet samenhangend geformuleerd. Voorstel tot tekstaanpassing: <i>"Voor de doelen voor moerasbroedvogels zijn de actuele peilen tijdens het broedseizoen (april-mei-juni) in het Blankaartgebied nog te laag. In overleg met alle betrokkenen is hier evenwel al een duidelijk kader en stappenplan afgesproken (raamakkoord, natuurinrichting) om de gewenste peilen te realiseren. De actuele peilen tijdens het broedseizoen beperken de ontwikkeling van kwalitatieve moerasvegetaties als leefgebied voor een aantal soorten en maken de broedplaatsen van groundbroeders (oa. bruine kiekendief) bereikbaar en erg kwetsbaar voor predatie door grondpredatoren. Naast andere oplossingen kan predatorcontrole al dan niet tijdelijk een oplossing bieden. Bijkomend onderzoek is nodig om de noodzaak aan te tonen. De verhoging van het waterpeil is niettemin de meest duurzame optie om op termijn predatie door grondpredatoren te beperken."</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP15 & Boerenbond – BB19
Regelnummers	2145-2149 (knelpunt suboptimaal peilbeheer)
Originele tekst	<i>“Ook in andere deelgebieden zoals de Handzamevallei, het Noordschote- en Reningebroek (incl. Kemmelbeekvallei) zijn de zomerpeilen vaak te laag wegens het ontbreken van of het beperkt beschikken over een bovenstrooms afwateringsgebied en de beperkte aanwezigheid of gebruik van voorzieningen voor bevoeiing/waterinlaat om het waterpeil in de broeken op peil te houden.”</i>
Opmerking	ZIJP15: Beperkte instroom vanuit stroomopwaarts gelegen gebieden + Instroomconstructies IJzer en Ieperleekanaal zijn gelegen op laagst gelegen punten, waardoor eerst lokaal wateroverlast dreigt of voorkomt alvorens water zich verspreid door de broeken. Goede bevoeiing hangt vaak ook samen met regelmatig onderhoud. Zowel kruid- als slibruiming zijn op regelmatige basis noodzakelijk. BB19: Volgens Boerenbond kunnen de doelen bereikt worden zonder een verhoging van het zomerpeil in de Handzamevallei. Het rapport moet aangepast worden zodat er niet meer gesproken wordt van een verhoging van het zomerpeil in de Handzamevallei.
Antwoord ANB	ZIJP15: Akkoord. BB19: Dit is inderdaad zo. Alle verwijzingen naar zomerpeilwijziging in de Handzamevallei (Bethoostersche Broeken en Drie Mussen) zullen verder uit het rapport gefilterd worden. Het knelpunt mbt de lage zomerpeilen in andere deelgebieden wordt hier inderdaad ook beter wat genuanceerder weergegeven. Voorstel tot herformulering: <i>“Ook in andere deelgebieden zoals de Bethoostersche Broeken en het Noordschote- en Reningebroek (incl. Kemmelbeekvallei) zijn de zomerpeilen soms laag wegens het ontbreken van of het beperkt beschikken over een bovenstrooms afwateringsgebied en de beperkingen bij het gebruik van voorzieningen voor bevoeiing/waterinlaat om het waterpeil in de broeken op peil te houden. Dergelijke inlaten zijn namelijk vaak op de laagstgelegen punten aangelegd (dienen immers vaak ook als uitwatering) en kunnen voor lokale wateroverlast zorgen wanneer ze worden aangewend voor het aanvullen van de algemene gebiedspeilen. Niettemin zijn de doelbroedvogels in deze zones (blauwborst, bruine kiekendief, kwartelkoning) minder kritisch ten aanzien van waterpeilen tijdens het broedseizoen.”</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP19
Regelnummers	2176-2180 (knelpunt suboptimaal peilbeheer – mogelijke oplossingen)
Originele tekst	<i>“Door het instellen van een hoger winterpeil dat meer afgestemd is op de natuurdoelen kunnen al heel wat gunstigere situaties voor tal van habitats en soorten gecreëerd worden. Uiteraard dient een evenwicht gezocht te worden tussen natuurdoelen, omgevend landgebruik en veiligheid. Gebiedsgericht hydrologisch onderzoek en betrokkenheid van alle waterbeheerders is hiervoor essentieel.”</i>
Opmerking	Verduidelijking waar hoger waterpeil wordt gevraagd. (zie vorige opmerkingen)
Antwoord ANB	Cf. hoger (ZIJP13 & ZIJP16) - voorstel tot tekstaanpassing: <i>“Door winterpeilen (Bethoostersche Broeken) en peilbeheer (IJzerpeilen/technische ingrepen in gebied zelf, Bethoostersche Broeken) meer af te stemmen op de natuurdoelen, kunnen al heel wat gunstigere situaties voor tal van habitats en soorten gecreëerd worden. Uiteraard dient een evenwicht gezocht te worden tussen natuurdoelen, omgevend landgebruik en veiligheid. Gebiedsgericht hydrologisch onderzoek en betrokkenheid van alle waterbeheerders is hiervoor essentieel.”</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP20 & Provincie West-Vlaanderen – WV4
Regelnummers	2464-2466 (e.v.) (prioritaire actie realisatie rustgebieden)
Originele tekst	<i>"In dat opzicht is de afbakening van voldoende grote kerngebieden, waarin menselijke aanwezigheid en verstoring tijdens de trek- en overwinteringsperiode minimaal gehouden wordt, prioritair. In principe kunnen dergelijke rustzones tijdens de winterperiode vrij eenvoudig worden gecreëerd gezien grotere blokken graslanden meestal omgeven zijn door brede poldergrachten. Het afsluiten van enkele duikers/doorgangen volstaat dan om ongewenst bezoek te weren. Door de versnipperde eigendomstoestand is dit echter niet evident; slechts in een beperkt aantal blokken zijn alle percelen in eigendom van het ANB of NP en kunnen rustzones er effectief afgeschermd worden zonder mogelijke hinder voor private eigenaars/gebruikers.</i> <i>De eventuele afbakening van rustzones dient dus in het bijzonder te gebeuren in overleg met andere eigenaars/gebruikers van de betreffende zones (landbouwers, wildbeheerders, waterbeheerders, ...); daarnaast is het aan te bevelen enige omkadering te voorzien voor natuurrecreanten zodat er een alternatief geboden wordt om de aanwezige vogels alsnog te kunnen observeren zonder ze te verstoren."</i>
Opmerking	ZIJP20: Private eigenaars hebben ten allen tijde het recht om hun percelen te betreden. De Zuidijzerpolder adviseert om meer in te zetten op educatie en signalisatie om de kwetsbaarheid van de gebieden te verduidelijken. Veelal zijn het niet de percee-eigenaars die voor verstoring zorgen maar bezoekers. WV4: Het kan niet de bedoeling zijn private eigenaars/gebruikers de toegang tot hun percelen te ontzeggen door het afsluiten van doorgangen. Beter is om recreanten (en private eigenaars/gebruikers) te wijzen op de specifieke eigenschappen en de natuurwaarden van het gebied. Door in te zetten op sensibilisatie en educatie wordt de maatschappelijke gedragenheid van natuurontwikkeling en -behoud in het gebied verhoogd, eerder dan door het voeren van een restrictief beleid.
Antwoord ANB	In ieder geval staat nu reeds beschreven in het rapport dat alles op voorhand goed afgestemd moet worden met de private eigenaars en de gebruikers van de betreffende zones. Het knelpunt zit hem inderdaad eerder bij bezoekers dan bij lokale eigenaars/gebruikers/beheerders. De suggestie voor betere signalisatie en duiding wordt opgenomen in de tekst. Herformuleren als volgt vanaf regel 2471: <i>"...; daarnaast is het aan te bevelen om voldoende voorlichting en signalisatie te voorzien om de kwetsbaarheid van de gebieden te verduidelijken aan de bezoekers. Daarbij is het ook belangrijk om de nodige alternatieve belevingsmogelijkheden voor natuurrecreanten aan te bieden (bv. bijkomende observatiepunten, zodat de aanwezige vogels kunnen geobserveerd worden zonder veel risico op verstoring)."</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP21 & Provincie West-Vlaanderen - WV3
Regelnummers	2494-2496
Originele tekst	<i>"Vooral in het Blankaartgebied en de Handzamebroeken worden de streefpeilen in functie van het natuurbehoud kunstmatig té laag gehouden. In het Blankaartgebied is een proces bezig teneinde te komen tot voor het natuurbehoud optimale peilen (raamakkoord, natuurinrichting), in de Handzamebroeken ontbreekt vooralsnog het perspectief hiertoe waardoor de natuurwaarden in dit deelgebied behoorlijk gedegradeerd zijn. In periodes met hevige neerslag, waarbij de Handzamebroeken toch tijdelijk overstromen, kunnen er toch aanzienlijke aantallen watervogels en steltlopers worden waargenomen wat de potentie en waarde van dit deelgebied bevestigt."</i>
Opmerking	ZIJP21: Positiever verwoorden, de oplossing is er voor de Blankaart, namelijk het raamakkoord, deze wordt in fases en in overleg met alle leden van de stuurgroep gerealiseerd. Na realisatie van fase 1 en 2 kan tijdens de 3de fase bekeken worden om het peil verder te sturen i.f.v. natuurbeheer. WV3: is het geen contradictie om in één en dezelfde passage te stellen dat het zomerpeil vooral in het Blankaartgebied een probleem vormt, om daarna aan te geven dat een hoger peil afgestemd op de noodzaken vanuit natuuroogpunt deel uitmaakt van een reeds, door alle betrokken partijen in het Blankaartgebied, gesloten Raamakkoord? Beter is te stellen dat het probleem van het zomerpeil in het Blankaartgebied als knelpunt opgelost is door een samenwerking tussen alle betrokken partijen onder de vorm van een Raamakkoord. De positieve zaken en de reeds geleverde inspanningen mogen in het rapport ook benadrukt worden.
Antwoord ANB	Akkoord, voorstel tot herformulering als volgt: <i>"In het Blankaartbekken is momenteel een proces bezig om de streefpeilen, in overleg met alle partijen betrokken bij het Raamakkoord, fasegewijs te verhogen en finaal in te stellen op voor het natuurbehoud optimale peilen. In de Bethoostersche Broeken is de dialoog met de eigenaars, gebruikers en beheerders, om na te gaan in hoeverre er mogelijkheden zijn om daar de streefpeilen meer af te stemmen op de natuurwaarden, nog niet opgestart."</i>

Indiener - referentie	Zuidijzerpolder – ZIJP22
Regelnummers	2501-2502
Originele tekst	<i>"Ook in de andere zones kunnen mogelijkheden onderzocht worden om streefpeilen beter te laten aansluiten bij de ecologische doelstellingen. Hierbij kunnen ook synergiën gezocht worden met het integraal waterbeleid."</i>
Opmerking	Specifiëren welke zones beoogd worden, zodat impact kan bepaald worden.
Antwoord ANB	Het gaat om 'het onderzoeken van mogelijkheden' in andere gebieden dan het Blankaartbekken en de Bethoostersche Broeken. Erg concreet, teneinde nu reeds een impact te kunnen bepalen, kan dit nog niet gemaakt worden. Daarom voorstel om deze zin hier te schrappen, gezien een formulering die niet erg concreet is ook moeilijk een deel van een prioritaire actie kan zijn.

Indiener - referentie	Middenkustpolder – MKP1 & Boerenbond – BB14
Regelnummers	/
Originele tekst	<i>"In periodes met hevige neerslag, waarbij de Bethoostersche broeken alsnog tijdelijk overstromen, kunnen in de Handzamevallei toch aanzienlijke aantallen watervogels en steltlopers worden waargenomen wat de waarde en het potentieel van dit deelgebied aantoont. Voor deze zone zouden, in overleg met de andere gebruikers, peilafspraken moeten worden gemaakt zodat streefpeil (zomer/winter) en waterbeheer beter afgestemd wordt op de natuurdoelen."</i>
Opmerking	MKP1: Het Bestuur kan niet akkoord gaan met een winterpeilverhoging in de Handzamevallei omwille van volgende redenen. Het verhogen van het winterpeil druist in tegen de principes van een veilig waterbeheer, dat erop gericht is alle belangen binnen het stroomgebied, en in de eerste plaats de veiligheidsbelangen, te vrijwaren. Een winterpeilverhoging in de Handzamevallei, met name in het gebied van de 3-mussen te Beerst voor de Middenkustpolder, hangt samen met een peilverhoging in de waterlopen stroomafwaarts het gebied. Het is doorslaggevend voor de afwatering van het gehele omliggende poldergebied van vele honderden hectaren groot met bestemming landbouw – en woongebied. Binnen het project van de 3-mussen werden reeds heel wat inspanningen en acties ondernomen met het oog op het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen. Door het ruimen van de vele lanen, poelen, polderwaterlopen ontstaat in dit gebied een voldoende waterretentie. Dit bewijst dat niet enkel het waterpeil een knelpunt is maar dat een voldoende onderhoud van bestaande waterpartijen al een even groot effect nastreeft. (tevens in aparte bijlage gelijkaardige boodschap bezorgd). BB14: In de WBC is gesteld dat in een gedeelte van de Handzamevallei een beperkte verhoging van het winterpeil verantwoord was. In het rapport blijft de gehele Handzamevallei staan én bovendien wordt ook over een hoger zomerpeil gesproken! De spreiding van de doelen moeten dermate gebeuren dat in de Handzamevallei enkel een beperkte verhoging van het winterpeil nodig is. Met beperkt bedoelen we: beperkt in intensiteit (peilhoogte) en beperkt in oppervlakte. Er kan geen sprake zijn van een verhoging van het zomerpeil. Dit zou de landbouw te sterk benadelen. Het gebied heeft bovendien een waterbufferende functie. Een hoger zomerpeil kan gevaarlijke situaties opleveren voor de dorpskernen bij grote zomeronweders.
Antwoord ANB	MKP1: In het rapport wordt voor de 3 Mussen geen peilverhoging vooropgesteld. In de inleidende passage wordt daar misschien nog op gealludeerd door de Handzamevallei s.l. te gebruiken doch in de verdere rapporttekst staat dit nergens vermeld en worden de Bethoostersche Broeken in dat verband telkens gespecificeerd. In ieder geval is de uitgangssituatie in het gebied Drie Mussen fundamenteel verschillend van de situatie in de Bethoostersche Broeken zodat het beter is de Handzamevallei niet teveel over 1 kam te scheren en bij specifieke passages m.b.t. de doelstellingen telkens duidelijk het onderscheid te maken tussen de 2 verschillende zones. BB14: Dat klopt. In het rapport werden de specifieke passages mbt dit punt gecorrigeerd en werd maximaal gespecificeerd dat het om de Bethoostersche Broeken gaat, niet om de Handzamevallei s.l. De passage in het luik 'essentie van het rapport' werd op dit punt onterecht niet gecorrigeerd na de WBC. Voorstel tot tekstaanpassing (p11 – tweede paragraaf): <i>"In periodes met hevige neerslag, waarbij de Bethoostersche broeken alsnog tijdelijk overstromen, kunnen daar toch aanzienlijke aantallen watervogels en steltlopers worden waargenomen wat de waarde en het potentieel van dit deelgebied aantoont. Voor deze zone zouden, in overleg met de andere gebruikers, peilafspraken kunnen worden gemaakt zodat tijdens de</i>

	<i>winterperiode het streefpeil en het waterbeheer beter afgestemd worden op de natuurdoelen”.</i> Deze aanpassing maakt deze passage ook correcter m.b.t. wat verder in het rapport aan bod komt mbt wat in de Bethoostersche Broeken naar peilaanpassing wenselijk zou zijn in het kader van de S-IHD (focus op winterpeil, niet zomerpeil). Tevens komt de tekstaanpassing op regel 2145 – zie ZIJP15 – tegemoet aan het duidelijke onderscheid Bethoostersche Broeken vs deelgebied Drie Mussen in de Middenkustpolder.

Indiener - referentie	Boerenbond – BB2
Regelnummers	2230
Originele tekst	<i>“De voortdurende instroom van nutriënten en sedimenten vormt een zware belasting op het herstel van watergebonden natuurwaarden ⁴⁵.”</i> <i>⁴⁵ Voor het jaar 2002 werd de instroom aan sedimenten, nitraat en orthofosfaat in de Blankaartvijver op respec-tievelijk 4737, 424 en 9 ton begroot (Van Hoydonck, 2004).</i>
Opmerking	Boerenbond vind dat cijfers uit 2002 (14 jaar geleden) niet actueel genoeg zijn om de huidige toestand te beschrijven?
Antwoord ANB	De concrete vermelding van de omvang van de nutriënten- en sedimentvrachten werd toegevoegd aan het rapport naar aanleiding van een vraag van het Departement Landbouw en Visserij op de Wetenschappelijke begeleidingscommissie (verslag WBC - punt 2.39). De kwantificatie van de vrachten kan voor sommige stoffen t.a.v. 2002 inderdaad veranderd zijn, maar recentere data van jaarvrachten zijn niet beschikbaar. De nuance dat er sindsdien een gunstige evolutie in sommige vrachten is opgetreden wordt toegevoegd (die nuance was ook zo afgesproken op vraag van BB op de WBC, bij deze is dit ook toegevoegd). Voorstel van herformulering (2229): <i>“Ondanks de gunstige evolutie van sommige fracties de voorbije decennia, vormt de voortdurende instroom van nutriënten en sedimenten nog steeds een zware belasting op het herstel van ...”</i>

Indiener - referentie	Boerenbond – BB6
Regelnummers	2401-2425
Originele tekst	<i>“Behoud van de huidige broedpopulatie”</i>
Opmerking	Lepelaar: Er wordt hier gepleit voor het behoud van de huidige broedpopulatie terwijl er geen actuele populatie wordt opgegeven. Dit lijkt me niet correct. Is vergelijkbaar met het tekenen van een blanco cheque.
Antwoord ANB	Het actuele voorkomen wordt beschreven onder punt 5.4.1 zij het enkel gekwantificeerd voor het jaar 2013 (3 à 4 koppels). Bij het INBO werd nagevraagd wat het aantal nesten bedroeg in de jaren 2014, 2015 en 2016. Het aantal nesten bedroeg eveneens telkens 3 à 4. Dit wordt zo toegevoegd onder punt 5.4.1.

Indiener - referentie	Boerenbond – BB7
Regelnummers	2401-2425
Originele tekst	<i>"Behoud van de huidige broedpopulatie"</i>
Opmerking	Kleine zilverreiger: Er wordt hier gepleit voor het behoud van de huidige broedpopulatie terwijl er geen actuele populatie wordt opgegeven. Dit lijkt me niet correct. Is vergelijkbaar met het tekenen van een blanco cheque.
Antwoord ANB	Het actuele voorkomen wordt beschreven onder punt 5.4.1 zij het daar enkel gekwantificeerd voor het jaar 2014. Bij het INBO werd nagevraagd wat het aantal nesten bedroeg in de jaren 2015 en 2016: telkens minstens 1, maar op basis van het aantal adulte vogels tijdens het broedseizoen wellicht meer (enerzijds bevinden de nesten zich op een onbegaanbare plek, anderzijds zijn er ook niet-broedende adulten aanwezig in het gebied - dat maakt dat een exact cijfer, net als bij lepelaar - niet met zekerheid kan worden gegeven). Dit wordt toegevoegd onder punt 5.4.1.

Indiener - referentie	Boerenbond – BB16
Regelnummers	1858-1865
Originele tekst	<i>"Het na een lange droogteperiode terug op peil brengen van de slootpeilen met water uit de IJzer wordt soms toegepast doch is niet alleen voor de natuur niet aangewezen, ook de landbouwsector en drinkwaterproductie kunnen hierdoor beperkingen ondervinden (hoge saliniteit, onbedoelde vernatting in tussenliggende zones)."</i>
Opmerking	De landbouwsector heeft geen nadelen door het inlaten van water uit de IJzer. Het rapport geeft de indruk dat iedereen vragende partij is om de peilen te verhogen om te vermijden dat er een te laag peil is in het voorjaar. Wij pleiten voor een correct peil, zoals afgesproken in het protocol, waarbij de landbouwers de kans krijgen om hun werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Als het peil te laag dreigt te worden, is het voor landbouw perfect aanvaardbaar om water uit de IJzer in het gebied te laten.
Antwoord ANB	De inlaten van het IJzerwater bevinden zich ter hoogte van de afwateringspunten, en bevinden zich dus vaak op de laagstgelegen zones. Om voldoende verhang te kunnen creëren om een peilverhoging verder van de IJzer te realiseren (bv. Blankaartvijver) dient het peil in de tussenliggende zone tijdelijk relatief hoog gehouden te worden. Dit leidt tot vernatting in de zone aansluitend op de waterinlaat waarbij wateroverlast kan optreden en de toegankelijkheid van percelen in het gedrang kan komen. Het vermijden van de nadelen voor de landbouwsector staat hier vermeld omwille van dit effect, niet omwille van de kwaliteit van het IJzerwater. Voorstel tot herformulering als volgt: <i>"... ook de landbouwsector en drinkwaterproductie kunnen hierdoor beperkingen ondervinden (resp. onbedoelde vernatting in tussenliggende zones, hoge saliniteit)."</i>

Indiener - referentie	Boerenbond – BB17
Regelnummers	
Originele tekst	
Opmerking	In de Blankaart zijn er reeds afspraken om het winterpeil niet onmiddellijk terug te normaliseren, maar dit trager te laten gebeuren bij overstromingen.
Antwoord ANB	Dat klopt. Dit wordt reeds op enkele plaatsen in het rapport beschreven. Eventueel nog eens toevoegen na regel 1876? <i>“Natuur is niet gebaat met zeer hoge peilen, ook naar buffering/veiligheid toe is het niet aan te bevelen deze hoge peilen te handhaven doch wanneer de piekpeilen afgevloed zijn, is het wenselijk het overtollig water geleidelijker weg te pompen zodat er gedurende een langere periode, dan bij gebruik van maximale pompcapaciteit, ondiep overstroomde graslanden aanwezig zijn in de SBZ. Dergelijk peilbeheer wordt actueel al toegepast in het Blankaartbekken.”</i>

Indiener - referentie	Bekkensecretariaat van het IJzerbekken – BSEC1
Regelnummers	1097-1098
Originele tekst	De contouren van het Vlaamse waterbeleid liggen vast in het Decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003.
Opmerking	Schrappen “van 18 juli 2003”.
Antwoord ANB	Akkoord.

Indiener - referentie	Bekkensecretariaat van het IJzerbekken – BSEC2
Regelnummers	1100-1125
Originele tekst	/
Opmerking	AANVULLING: Het waterbeleid krijgt vorm in stroomgebiedbeheerplannen (voetnoot verwijzing http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2016-2021/Stroomgebiedbeheerplannen-2016-2021). Er worden in Vlaanderen plannen opgemaakt voor de stroomgebiedsdistricten van de Schelde en de Maas, waarin voor elk van de elf bekkens een bekkenspecifiek deel is opgenomen. (Deze plannen hebben als doel een integraal waterbeheer in de praktijk te brengen.)(voorgaande zin schrappen) Op 18 december 2015 stelde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas voor de periode 2016-2021 vast. In de beschermde gebieden moet niet alleen de goede watertoestand behaald worden zoals in andere wateren. Voor SBZ kunnen daarom strengere milieudoelstellingen gelden. Het maatregelenprogramma beschrijft de aanpak om tot het maatregelen- en actiepakket te komen en bevat de generieke acties (i.e. acties die voor heel Vlaanderen van toepassing zijn). In de bekkenspecifieke delen worden de waterlichaamspecifieke en bekkenbrede acties beschreven. In de grondwatersysteemspecifieke delen worden de grondwatersysteemspecifieke en grondwaterlichaamspecifieke acties beschreven.

Het maatregelenprogramma bevat eveneens een gebiedsgerichte prioritering via de aanduiding van speerpuntgebieden en aandachtsgebieden voor oppervlaktewater en waakgebieden voor grondwater. De selectie als speerpuntgebied geeft aan dat voor dit waterlichaam de goede toestand haalbaar lijkt in 2021 – mits daar nog de nodige inspanningen worden gedaan. Aandachtsgebieden zijn waterlichamen waar ofwel in een latere fase (tegen 2027) de goede toestand haalbaar geacht wordt of waar een sterke lokale dynamiek aanwezig is om acties uit te voeren die in aanzienlijke mate bijdragen aan een verbetering van de toestand. Voor grondwaterlichamen in ontoereikende kwantitatieve toestand zijn herstelprogramma's opgesteld. In die grondwaterlichamen zijn specifieke actie- en waakgebieden aangeduid waar een gebiedsgericht beleid wordt gevoerd voor het behalen van de goede toestand.

Het voorliggende gebied is volledig gelegen binnen het IJzerbekken. Voor het SBZ zijn de Aandachtsgebieden Blankaart waterlopen, Poperingevaart en Grote Kemmelbeek relevant. In onderstaande tabel wordt een (indicatief) overzicht gegeven van de verschillende acties opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan (2016-2021) die in de buurt liggen van de SBZ.

Tabel 6 5. Overzicht van de acties opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan in (de buurt van) het gebied.

Code Omschrijving van de actie Initiatiefnemer Deelgebieden van SBZ

4B_B_234 Verbetering van structuurkwaliteit en natuurlijke waterhuishouding ifv de IHD's en de GET/GEP KRLW door het afstemmen van het waterlopenbeheer en door kleinschalige ingrepen op onbevaarbare waterlopen (Vlaamse OWL) in het IJzerbekken VMM

4B_B_245 Verbetering van de structuurkwaliteit en de natuurlijke waterhuishouding ifv IHD's en GET/GEP KRLW door het afstemmen van het waterlopenbeheer en door kleinschalige ingrepen op onbevaarbare waterlopen (lokale OWL) in het IJzerbekken VMM, Provincie West-Vlaanderen, alle gemeenten

4B_B_266 Bevorderen van waterconservering of tegengaan van verdroging in drinkwater- en/of beschermd gebieden in het IJzerbekken ANB, waterbeheerders

4B_B_277 Afstemmen van het waterbeheer voor alle waterlichamen (behorend tot een beschermd gebied) op de instandhoudingsdoelstellingen in het IJzerbekken ANB, waterbeheerders

4B_D_209 Anti-erosie maatregelen in het IJzerbekken thv waterloopgerelateerde erosieknelpunten in beschermd gebied de Blankaart VLM, Provincie West-Vlaanderen, Gemeenten Diksmuide, Houthulst, ANB, ALBON, erosiecoördinatoren, landbouwers

4B_D_217 Analyse van de waterkwaliteit van alle waterlopen in beschermd gebied om deze te verbeteren en af te stemmen op de instandhoudingsdoelstellingen in het IJzerbekken ANB, waterbeheerders

4B_E_287 Structuurherstel op Stenensluisvaart en Houtensluisvaart VMM IJzerbroeken

4B_E_308 Analyse van de hydromorfologische ontwikkelingsmogelijkheden en uitvoering van het meest gepaste structuurherstel voor de waterlopen in het IJzerbekken ANB, waterbeheerders IJzerbroeken & Handzamevallei

6_H_031 Realisatie van beschermingsdijken langs de Handzamevaart met maximale behoud van bergingscapaciteit valleigebied VMM Handzamevallei

	7B_B_009 Preventieve maatregelen om verontreiniging ten gevolge van calamiteiten landbouwactiviteiten te voorkomen op de Poperingevaart VLM, Dep LNE: milieuhandhaving, milieu-inspectie, VMM, gemeenten IJzervallei 7B_D_036 Begeleiden en opvolgen bemestingsadviezen in het bekken van de Poperingevaart Bekkensecretariaat, waterkwaliteitsgroepen, (CVBB), VMM, VLM IJzervallei 7B_D_041 Begeleiden en opvolgen bemestingsadviezen in het bekken van de Blankaart Bekkensecretariaat, waterkwaliteitsgroepen, (CVBB), VMM, VLM IJzervallei 7B_I_028 Verdere uitbouw van de bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur in IJzerbekken VMM, Aquafin IJzerbroeken & Handzamevallei 7B_I_029 Verdere uitbouw van de gemeentelijke saneringsinfrastructuur in IJzerbekken Alle gemeenten IJzerbroeken & Handzamevallei 7B_I_030 Uitbouw van de individuele zuivering in het IJzerbekken – deel 2 (tegen 2021) gemeenten, huishoudens, rioolbeheerders, VMM IJzerbroeken & Handzamevallei 7B_I_074 Uitbouw van de individuele zuivering in het IJzerbekken – deel 1 (tegen 2017) gemeenten, huishoudens, rioolbeheerders, VMM IJzerbroeken & Handzamevallei 7B_I_084 Uitvoering GUP-projecten met prioriteit 1 voor het bekken van de IJzer VMM, alle gemeenten IJzerbroeken & Handzamevallei 7B_I_095 Uitvoering GUP-projecten met prioriteit 2 voor het bekken van de IJzer VMM, alle ge-meenten IJzerbroeken & Handzamevallei 7B_J_018 Verdere optimalisatie van de gemeentelijke saneringsinfrastructuur in IJzerbekken Alle gemeenten, rioolbeheerder IJzervallei & Handzamevallei 7B_J_019 Verdere optimalisatie van de bovengemeentelijk saneringsinfrastructuur in IJzerbekken VMM IJzervallei & Handzamevallei 8A_C_560 Sanering vismigratieknelpunten en herstel structuurkwaliteit op Kimmelbeek 1° Cat. VMM IJzerbroeken 9_C_042 Organiseren en coördineren van gebiedsgericht overleg voor het afstroomgebied van de aandachtsgebieden Blankaart, Grote Kimmelbeek en Poperingevaart in het IJzerbekken bekkensecretariaat IJzervallei
Antwoord ANB	De aanvulling wordt integraal toegevoegd.

Indiener - referentie	Bekkensecretariaat van het IJzerbekken – BSEC4
Regelnummers	1839 en 1840
Originele tekst	/
Opmerking	Regel 1839: Daarnaast " <u>bewaken zowel VMM als</u> " de Watergroep op continue basis de oppervlaktewaterkwaliteit. Toevoegen na regel 1840: " <u>De afstroomgebieden van de Blankaart, Poperingevaart en Grote Kemmelbeek zijn in het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 aangeduid als aandachtsgebied. Er wordt onder de vorm van gebiedsgericht en thematisch overleg prioritair werk gemaakt van het behalen van de goede toestand voor deze waterlichamen tegen 2027.</u> "
Antwoord ANB	Akkoord met de voorgestelde aanvullingen. Deze worden toegevoegd.

Indiener - referentie	Stadsbestuur Diksmuide – DIKSM1
Regelnummers	933
Originele tekst	<i>"De ruimtelijke bestemming van een gebied zijn vastgelegd in het Gewestplan en verschillende Ruimtelijke Uitvoeringsplannen."</i>
Opmerking	Typfout: De ruimtelijke bestemming van een gebied zijn -> <u>is</u>
Antwoord ANB	Inderdaad tyfoutje. Aanpassing is weliswaar correcter als volgt: " <i>De ruimtelijke bestemming<u>en</u> van een gebied zijn ...</i> "

5. Schets van het vervolgtraject.

5.1 Aanpassing rapport

De goedgekeurde tekstwijzigingen (zie hoger bij 4.4 en 4.5) worden in de rapporttekst aangepast. Een nieuwe versie van de rapporttekst, waarin deze wijzigingen kunnen worden nagegaan (track-changes) wordt samen met het verslag bezorgd zodat iedereen nog eens kan nagaan of de afgesproken wijzigingen conform de afspraken op het overleg werden doorgevoerd. Bij de gewijzigde passages wordt ook telkens in de marge verwezen naar de code van de opmerking die ten grondslag lag van de tekstwijziging.

5.2 Verdere stappen

Aan de Gewestelijke Overleg Instantie (GOI) wordt verslag uitgebracht van het verloop van de lokale consultatie waarbij de aanpassingen aan het document worden geduid. Na goedkeuring van het aangepaste rapport op de GOI wordt het overgemaakt aan de Vlaamse Regering met het oog op de definitieve goedkeuring en vaststelling van de S-IHD doelen voor de SBZ IJzervallei. Dit zal wellicht in de loop van het voorjaar van 2017 gebeuren.

Na officiële vaststelling van de S-IHD voor de SBZ IJzervallei, zal een Lokaal Overlegplatform opgericht worden voor de opvolging van de realisatie van de doelen. De betrokken organisaties en besturen op de huidige lokale consultatie zullen uitgenodigd worden om ook deel uit te maken van dit Lokaal Overlegplatform. Om de voortgang van het proces op te volgen (distance-to-target, openstaande saldo's) zullen managementplannen opgemaakt worden. Voor meer informatie over de managementplannen, zie: <https://natura2000.vlaanderen.be/het-managementplan>.

Het idee is om +/- 1 keer per jaar samen te komen met de plenaire vergadering voor een stand van zaken en om het verder verloop af te spreken. Specifieke onderwerpen kunnen in thematische werkgroepen uitgewerkt worden. Sommige van deze beoogde werkgroepen kunnen misschien inhaken op reeds bestaande initiatieven (GTO bekkensecretariaat, bestaande werkgroep recreatieve gebiedsvisie IJzer- en Handzamevallei, ...) zodat geen onnodige parallele structuren worden gecreëerd. Voorstellen hieromtrent vanuit de leden van de overlegplatform zijn zeker welkom, ook de opname van trekkerschap van zo'n werkgroep door een andere partij dan het ANB behoort tot de mogelijkheden.

6. Afsluitende receptie

Moderator Koen Sips dankt iedereen voor aanwezigheid en de aandacht bij de behandeling van alle opmerkingen. Hij sluit de vergadering om 17.15 uur – een kwartier na het voorziene slotmoment- en nodigt iedereen uit tot de kleine receptie, aangeboden door het ANB.